بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو مـودو پـه خپـل وطـن کښـې بـې درکـه دي- او خویندې، میندې یې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هیله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم	:	سکروټې په ایرو کښې
لیکوال	:	محمد خلیل مهجور مسید
اول چاپ	:	۲۰۲۱م
کمپوزنګ	:	ریاض ساحل(03412311323)
ټائټل	:	حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)
شمېر	:	۱۰۰۰
بیعه	:	۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایې (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرز اېنډ بک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکیټ ټانک-خېبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرليک

بسم الله الرحمٰن الرحيم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کربښې وي - متل داى - " د لمر په وړانګو کښې د ډيوې بلؤل کار د حماقت داى" بېشکه ساده توب خو خود داى چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک په ورغوي د ډيوه ګۍ ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار داى او بيا چې يو زده کوونکى د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاوده سبا ، بېګا وي او په هسې تاودشت کښې په ايرو کښې د سکروټو چڼؤل وي - خولې څۀ چې لکه د اهنګر په بټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

موږ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې له کوم لورې به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر داى چې سړاى وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پيژندګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څۀ خاص اړتيا نۀ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ واړۀ زاړۀ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خپل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نومورړي اروابناد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکۀ چې وزیرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یۀ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنی ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په وانۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي ایډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستي دي - مهجور صېب تر ریټایرمنټ پورې د درس او تدریس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بیا په کال 1998 م کښې د کورنې مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخیست-

علیقدر مهجور صېب د درس او تدریس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه یو تکړه منلے حکیم او طبي ماهر هم دای د کلي په خوا کښې د " ډیلې بازارګوټې" کښې یې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګرد وزیرستان یوه توره سیلۍ راغله او وزیرستان رنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کلیوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعیل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو امید یې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته یې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبودۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مریضانو ته ورکوي-خدای متعال ج دې صحت ورکړي چې له فبضه یې تر ډېره برخمن و اوسو- آمین

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري یې پېل کړې- علیقدر اولنی نظم د ۱۴ اګست په ورځ کال1964 کښې د «د آزادۍ پۀ ورځ» سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضایعه شوې ده - علیقدر وایي پۀ زرهاو اشعار یې د نژدې تېر وختونو ستر زیانمن جنګ او جدل لامله ضایه شؤل- او یوه حصه یې بچ پاتې شوه - چې هغه یې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب دای - البته څۀ مواد داسې هم شته دای پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېدای شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ایرو" کښې د هغو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګړد ژوندون احاطه کوي-د یوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور یو تکړه او ځیرک شاعر دای - د علیقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون یو قدرتي عمل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلیږي را بدلیږي-

د علیقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب یې خوندور دای عام فهم لیک یې کړای- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلاي - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زیات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یا هدف د قام اصلاح ده- ځان ښوونه یا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سینو را ایستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقدر مهجور صېب په لیک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب دای - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قیود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه خومره چې نني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای ترېنه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسیک دور اثار جوت ښکاري- علیقدر له اویاو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعال ج دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم لیک پۀ هر صنف کښې یې طبع ازمایي کړې حتا چې ازاد نظم او د هایکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سیلۍ د علیقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د یوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ یاد ذکر نه وکړم- لوی خیانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د علیقدر د عمرونو لیکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټینګار راباندې وکړ-چې وزیرستان ته لاړ شې زما د کور زیارت هم وکړه که زما کوم لیک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته یې را ولېږه- خدای توفیق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هدیره کښې ولاړ یم د کور دیوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د علیقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځیر مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنیا کښې سړای ګډ شي-لکه څوک دې چې دریاب ته ور دیکه کړي او د اوبو پۀ څرخنې کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندي -د علیقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واینو/ اینو زور ؤ- زیاتره کتابونه واینو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځینې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ویلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته پۀ برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وۀ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صېب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صېب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که مونږ د هغۀ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مواد و کښې د "جامدین کاکا لیکونه" د وزیرستان د آزادۍ په زیار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د ژګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړوني او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صیب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخیستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصدیت او پیامبرۍ صفت ځرګند او واضح ساتي - د بېځایه هرزه ګویۍ- مبالغې او صنایع و بدایع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - علیقدر وایي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخیل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې ځوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړېوډۍ به ځومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د یو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توریو کښې ژباړلو ته اړتیا نۀ لري -

ځواني د هر چا میراث دای ځوک هم ترېنه بې برخې کیدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښایسته عمر دای چې تر اخره یې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صیب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دویمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې یې قطعات او هایکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صیب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې لیکلي چې په هر بېت یې ځانته مقاله لیکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قامیت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زیاتره غزل یې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي یې اسان مګر په معنا ترینګلي کارولي دي -ګویا غزل یې هم انقلابي دي -

یوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـو څـو پـاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يـو ښـکلې بـاب شـي د تـاريخ تـرې جوړېدلای اشـنا
دومـــره قيصـــې د ړنګـــو پنګـــو هـــديرو پـــاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله -
وايي :

مـا تـه يـۀ کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ را کـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي

بل ځای ورته وايي:

سـتا د کـوټ او پتلـون قـدر د خـان زويـه دلتـه نشـته
چـې جامـه يـې د پښـتون وي کـه شـپانۀ دي قـدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانـــــې د پښـــــتونخوا د غرونـــــو يوســـــې
د دې دنګـــو دنګـــو غرونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښېخي په
پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ ســـړای يمـــه پـــه څـــه نـــۀ يـــم دلبـــره
خـــو پـــۀ زړۀ د ننـــه ښـــه نـــۀ يـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــۀ نـــۀ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بيـــا بـــه زۀ نـــۀ يـــم دلبـــره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیـب ژاړي چـې مهجـور او جانـان یـو ځـای
دۀ پـۀ سـترګو دي لیـدلي سـره ګرځـي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

مـا چې زلفـې یـادې کړې سپین مخي راتـه وویـل
بیـا ګـوره پـه سـپینه ورځ د شـپې خبـره و نـۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وایي:

وژل چـې د مېـړې مـلا صـاحبه ګنـاه بـولې
روا شـو قتلـؤل سـتا پـۀ تقریـر د هغـو خلکـو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وایي:

د ګلونـو لَـو مـې ګـډ شـو ځکـه ژاړم
خپـل پـردي چـې دا پـۀ مـا کـوي دا څـۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وایي :

غریـب بنیـان کښې هم خولې دای تـۀ خپـل کوټ وګوره
دا پـۀ ګرمـۍ کښـې پـۀ غریـب پـورې خنـدا نـۀ ده څـۀ ؟

ستاد پنځوسـتورو هوټـل کښـې شـته شـراب او کبـاب
وچـه ډوډۍ مـا لـه تنبـو کښـې هـم روا نـه ده څـه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي او داسې منت زارۍ کوي-

خـورې پښـتنې بـې سـتره مـه ګرځـه پېـدا کـړه
کومـه غېرتـې جذبـه چـې وه ملالـه تـرور کښـې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپـل څه د حـالاتو پۀ قصـور کښې
ورو شوه حیـا ختمـه د پښـتون پـه لـور او خـور کښـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وایي:

خونـد ؤ د غــزا د تېــرو تــورو پـــۀ پرکـــار کښــې
پـروت چې شـهیدان وو سـرې سـیورې د پرېغـل کښـې

د وزیرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه دای او غـالباً د هر غزل په یـو نیم بیت کښې یې ذکر کړای دای - وایي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزیرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چـې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وایي:

زړۀ دې کـاڼې دای ظالمـه څه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني یـې ګـوره دا زلمـی د مرګـې نـۀ دای

د پښتون په وېش یې زړۀ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وایي:

د پښــتون پــۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخیـــه خپـــل د ېـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وایي:

مـا خـوب لیـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالۍ لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وایي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چـې کـوي ظلم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وایي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا کـړې د ديـن پـه نامـه بـڅه چـا د دنيـا پـهٔ هيلـه
چـا نـه دې و ژغـورو د ګرانـې پښـتونخوا ګرېوانـه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګويان داى چې:

غـــم د خپتــې داى د قـــام پـــهٔ نـــوم اخســـتى
د وطـــن هـــر يـــو واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جېبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکـــړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

د عليقدر په غزلو کښې پند او نصيحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړاى - وايي:

احتـــــرام د هـــــر ســـــړي کـــــوه مهجـــــوره
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

بل ځاى د راز خوندي نهٔ ساتلو په باب وايي:

د راز ورغـومي بـه دې شـي ټـول د لېوانـو خـوراک
د زړهٔ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې و ايسـتې

بل ځاى د دنيا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وايي -

ړنـګ ځلـي چې ګورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

د وخت پاخه متلونه يې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي يو ځاى کښې ليکي:

چـې ژنـاى مشـر شـي د کلـي تبـاهي لـه بـس داى
ژنـــي د کلـــي شـــؤل مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

د ننني دور خودغرضـۍ او ځانځـانۍ تـه يـې ډېر عجيبـه تـوري موندلي دي ته به وايې په آب زر نويسته دي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــــدس د هـــــر تــــړون دومــــره خيـــــرن شــــو
چـــا تـــــه "خپـــل" وئـــيلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -يو شعر کښې وايي:

پښـــــتنې شـــــملې مـــــې داســـــې راتــــــه اووې
"مــه مــې ږده پــه داســې ســر چــې ټيټــوي مــې"

عليقدر مهجور صيب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وايي:

چـې ويـر د وران وزيرسـتان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بيا په لوستونکي ټينګارکوي چې زما ليک و نورو ته هم ورسوه- وايي:

خپـــل يـــې و لـــولئ او بـــل تـــه يـــې هـــم ورســـوئ
قيصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـه وي

او بيا همدغه غزل کښې د ګړد افغانيت په باب ليکي او ذکر يې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه يـــې ور واچـــوئ او مـــه يـــې لـــولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـړدې بدبختۍ سرغنه يې نوموي او ورته وايي:

لاړل ســــــتا بچـــــي ســـــبلونو د لنـــــدن تـــــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وينـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ببخـي زيـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل "بوړي" ټوپک په خوا کښې مړۀ واى
خو مونږ له توپو تښتېدلي نه واى

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېې خورزۀ خور مې لیدلي نۀ واى

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختیو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

یا خو د وخت د سامري د غوا بچاى مه پرېږده
او یا ګیله پۀ خپلو ځنو هاروني مه کوه

په وزیرستانۍ لهجه کښې یې طبع ازمایي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل یې لیکلي دي:

د وزیرستانۍ لهجې دې یوه غزل مقطع کښې وايي:

میدون دې مینې کشې بې خوفه بې خطره ګرځي
مهجوره تل کوي بې تیرې ننګیولي مشقینه

مهجور صیب په پښتو میئن شاعر داى هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

یو جماعت راته پکار داى د پښتو د تبلیغ
یو څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

بل ځاى بیا وايي:

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
لیکو، لولو او وایو پۀ پښتو کارونه کیږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزيرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکتويني د قام بربادۍ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربېځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تېره ورځ" کښې مهجور صېب د تېرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته تېنګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صېب يو اوږد او شاهکار نظم " د پرېغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شوای دای - تاريخي حوالې دي پکښې او د پرېغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو جګوالای غوارې - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو تورې سيلۍ نه و ځبولای- دغه نظم کښې مهجور صېب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوی پسې ژړا کوي- داسې تورې يې کارولې چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای نارې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه" سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صیب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زمونږ ډېرو خلکو پیژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته" -دغه نظم کښې مهجور صیب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟" سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز" کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک یې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي یو لېوني په مرګ یې نظم لیکلای دای "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تریخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو یادونه دي چې علیقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز یوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

یو بل نظم "غمژن اختر" کښې علیقدر د غمجنو کورنیو په باب لیکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځیان انډیا زنداني کړي وو- د زندانیانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر یقیني صورت حال جوړ ؤ-د دغي وختونو اختر دوي څنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"یو شاعر ملګري ته وصیت" کښې علیقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب یو شاګرد ته لیک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شاید هغه ملګرای یا شاګرد یې اخته دای او دغه کتاب یې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

یو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې لیکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پربغل د ځوکې بازه " سرخط لاندې لیکلای نظم اوږد دای او ډېر عجیبه انداز کښې یې د وزیرستان خلک مخاطب کړای - د یو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پایه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صېب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صېب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و وینې-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي بېتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بیګا نۀ پۀ سبا شؤم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اویا شؤم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کؤمه چې بوډا شؤم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــوږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــه راکـــوئ
زمـــــوږ دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــه ده

نـــور مـــو لـــه کـــاره پـــۀ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نۀ مومي-
د وزيرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کليوال سره خبره سپينوي-

يـــو تربـــور مـــې پـــۀ" تورمانـــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کـور کښې دې مړۀ وای خو چې دومره لرې تللي نۀ وای
مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــۀ يـــو
وې يې چې کـور د مرګي ړنګ کړې چې ښاغلي نۀ وای
بل ځای بيا پېغورجنه کښې وايي-

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــۀ وايـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمخـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـتا دا ښـــکته للېـــدلي بريـــت تربـــوره
کله کله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انکـــار و نـــۀ کـــړي
پښـــتون زلمـــے يمـــه زۀ مـــړي کـــوُم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ يمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګوُلـــو پـــۀ تـــا پـــړي کـــوُم
کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځای وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــا ورتـــه وې چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــک دي
د ښـــۀ کـــردار، د ښـــه ګفتـــار خلـــک دي
جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــۀ غـــوږ کښـــې ووې
"دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هایکو یو بېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-

علیقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېیلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشـلېي ځـووني زیبـړه پګـړۍ دې پـۀ سـر
داســـې کشـــیږي لکـــه ولېـــږدې چـــې
پـــۀ دواکـــي جېنـــګ دې منـــي زیبـــړې ګېـــډۍ

په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صېب د نظم یو بېت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وایم کاش چې د مهجور صېب په وزیرستان کښې او بیا پۀ منځني وزیرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر ادیب پکښې د ما في الضمیر اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بیخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قیمتي ملغلرې ضایعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کېږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکړه د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته تورې پنجې و رسي-

د ادب یؤ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــــان دخپلـــــــوی کـــــــور دای
ځانځـــــــانی لــــــره خـــــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زۀ څومره پېژانۀ

بسم الله الرحمن الرحيم

دا دې 1988-89 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اردر وشۀ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نيېيۀ/ماما قدرمن او ګرون محمد دين صاحب وۀ چې په قوم نظر خېل داى - زه نواى نواى وۀ او دا علاقه شې هن بالات نۀ وۀ - ايستوذون بندې مې نظر اچووۀ- چې پۀ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې يو غايبونۀ خوشبويي او پيژندګلي احساس روته کېدۀ ماما مې تعارف ورته کووۀ چې دا نورعالم داى دا هن يو شۀ شاعر داى- هغه ريځې نه ووم پيژندګلي سره وشوه او بيا دې سفر او پرادي کلي وطن واختيري مې په دۀ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګراى مې ميندلي چې زه دې دۀ او داى دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژۀ تروۀ ووم سره وبشل- دۀ مو ته اول وور دې "راپک" خداى بخشلي بندې ليکلاى نظم تېر که چې په دغه کيتوبۀ شې هن شته داى- ډېر زيوت ځينې متاثر شوۀ او ډېر زيوت خوند يې روکۀ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي مهجور صاحب په شخصیت بندي لیکل کاوۀ- اول خو داسي مناسب ټکي نه میندا وۀ او بیا که میندل هن شي پته نشته دای -دای ووی قبیل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصیت رڼا ربڅ دو کیمه سیوره - تیاره یي په شخصیت نشته ،سپین ، صادق، همدرد ، زړسوبیان ، دي خور غریب یور ملګرای ؤ دي خپل پردی غمخورای، دي خپلي زمه ووری پابند ، پرهېزګار ، او سخي سړای وۀ، تل انصاف خواشَوینکای وۀ- مو په سکول شي دای یادګېرنه کړای وۀ چي سنیئر/جونئیر ایستوذوني وي ډېر قدر کووۀ- تعلیمي تکړاوولای خدای ډېر ویر وۀ په سکول شي وو چي چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولي- دي سکول بچیون بندي یي ډېر قدر وۀ او خدای داسي رعب ویر کړای وۀ چي دي سکول په ګېټ وو رو نناوتلي یوه خاموشي وو جوړه شوه یوۀ بل وو سره وېل خلیل صېب روغای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ویلي نۀ وي چي دا پوس ټولي خوبي خدای ویر نصیب کړیي وي -

ډېر محنتي او مخلص ایستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شي د خپل پردي پیرډ ایسوب نۀ دای کړای چي کلاس شي وو ایستوذ نه وۀ په خپل مخ وو ویر نناوتلي او سبق وي بچیون ته ویلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصیت لري-

دي سکول نه علاوه دي دۀ پرایوېټ کلېنک هن وۀ چي موسپېشین نه بعد وو یي خلوصاولي- خو دای مو چېري نه دای لیدلای چي سکول ټایم شي کلېنک ته تللای وي حالانکي دي سکول ټایم شي وو هن بیمورون دي سکول په چارډېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پرېباش- البته که چېري وي داس موقع میندله چي فارغ وو وۀ ایستوذون وو موجود وي بیا وو کله کله بیمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خداى يې لوس شې شفاء اچوليې وه- دې ميډيکل پريکټس نه علاوه داى يو ډېر مشهور حکيم هن داى چې دې حکمت دې شهرت نه يې ډېر لرې لرې خلق خبر داى-
جامې ډېرې دې چې قلم يې بيان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه يې وچيژي-
دې مهجور صاحب کورنۍ يوه لويه ديني کورنۍ دو- دې دۀ نيکه خداى بخشلاى يو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-
دياته وو دې يوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې داى دې يوې ديني کورنۍ سره تعلق لري او دې ميژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قيصه هن ډېره کمه دو ليا دې نشت باروباره دو - هغه يو قومي ملي پاشتين او مذهبي شاعر داى- خو بيا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي داى دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کيتوب چاپ کيژي- خو بيا هن شه دو چې کيمه شاعري يې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېدي شې يې ارموند پيره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ داى-
دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خواناى داى چې هر قسم شيريني پکشې شته داى- ليک يې ډېر پوخ او مطلبي داى- دې قافيه رديف شاعر نۀ داى بلکې هر شعر هر غزل هر نظم يې د مقصد نه ډک داى - لهجه يې بيخي ساده دو خو شعر يې ډېر زورآور داى-
په پيره غزل شې يې يو هن داسې شعر نۀ ميندېژي چې په قافيه ردىف يې ځون خلوص کړاى وي- او دې شعر دې مطلب خيال يې نۀ وي سوتلاى-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پرېژدي خو پۀ مړینیې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
دېره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خليل مهجور صېب غائبانه پېژنم

ادب يوه داسې دنيا ده چې څوک ور داخل شي نو تاريخ يې ملګرے شي تل يې ياد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي ياديږي-

ډېر محترم مهجور صېب پۀ وزيرستان کښې يو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لېکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاريخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پير روشان چې لوی ليکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر يې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان يې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف يې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن يې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صېب هم د دغه زنځير يوه کړۍ ده- مهجور صېب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصيت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلوميار صېب، نورعالم مسيد صېب او داسې نور-

وايي مهجور صېب د يوې ديني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وايي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنيمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صېب ليکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاريخ يوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به يو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صېب یو د لوړې پایې معلم یا ښوونکے پاتې شوے دے . نن یې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې ډېوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره یو لوی طبیب هم ؤ، چې پۀ وزګار وخت کښې به یې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکؤل -

مهجور صېب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به یې کلام چاپ کېدو- د لویو لویو شاعرانو سره یې لیدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد امیرحمزه شنواري به دې هغۀ لیک ته ډېر پۀ درانۀ سترګه کتل-

مهجورصېب نظم ، غزل او هائیکو ډېر پۀ ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صېب پۀ قام مئین سړے دے لکه وایي-

زړۀ خــــو مـــــې غـــــواړي چـــــې دې و ســــتایمه
خــــو دا لفظونـــــه بـــــه لــــه کومـــــه غـــــواړم
پښــــتونه څوانــــه کــــه دې پـــلار غونــــدې شــــوې
نـــــو ســـــتا پـــــۀ پـــــلار پســــــې بـــــه و نــــۀ ژاړم

مهجور صېب زاړۀ وختونه لیدلی دي نو ځکه پۀ شعرکښې داسې وایي:

کلـــــــه کلـــــــه یـــــــادیږي تېـــــــر وختونـــــــه
ښــۀ وختونــه خــو افســوس پــۀ شــمېر وختونــه

مهجور صېب دغریب اولس پۀ حال ژړا کړې ده لکه وایي:

چـې کـور کښـې ډېوې مړې وي پتنګـان کلـه راځـي
غربـت چـې ترحـد زیـات شـي نـو یـاران کلـه راځـي

مهجور صېب د خپل وطن وران ویجاړحال داسې بیانوي:

مهجـوره دا پـۀ وهـم او ګمـان کښـې د چـا نـۀ وه
چـې خړ وخـت بـه پـۀ ګـل وزیرسـتان کلـه راځـي

مهجور صېب پۀ خپل شعر کښې خپلې بیمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بیمـار یـم لـړ مـې خیـال پـۀ مـاه و صـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـؤمه تـۀ خیـال کـه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پۀ ښۀ انداز لیکي لکه د حالاتو پۀ تناظر کښې وایي:

دا ببـــر ســـر څېـــرې ګرېـــوان ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مینـــې کـــړم
اشـــنا مـــې وېـل چـــې دهشـــت ګـــر لیـــدۀ شـــې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پۀ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زۀ دمهجور پۀ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پۀ شان داسې خلق شته چې مونږ ورباندې ویاړ کولے شو-

یو اخري شعر چې دۀ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لـر پښـتون کـه سترګې پټې کړي چې خبر دے زۀ خو بچ یـم
د بمونـــو دغـــه بـــوی بـــه را رســـېږي پېښـــور تـــه

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پۀ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دۀ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پۀ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدۀ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنهورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړۀ پـه سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پۀ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-

اورېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زمونږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صيب سره د هغۀ په ليک کښې ليدۀ کاتۀ

د محمد خليل مهجور صيب نوم مې څو ځله لۀ مظلوميار صيب اوريدلى ؤ ـ هغۀ به چې کله د مهجور صيب د شعر په حقله خبره کوله نو ورسره به يې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پټ نۀ واى ساتلى ـ کاش د خليل صيب دولس زره شعرونه ضايع شوي نۀ واى.....هغۀ به بيا بيا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب په پاڼو کښې محفوظ شوي واى. نن که يو لورى د مظلوميار صيب هغه ارمان تر سره کيږي نو بل لورى ، پته نشته د مهجور صيب د اوږدو مودو راهيسې په سينه کښې ساتلي ارمان به څۀ کيفيت وي. ډير د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صيب په شعري ټولګه کار روان دى. مظلوميار صيب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د ليک غوښتنه يې وکړه. ما ورسره هوکړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خليل صيب په کتاب ليک کوم. زۀ پېشګي معذرت غواړم. ځکه چې پوهيږم چې د خليل صيب په شعر ليک کول زما د وس خبره نۀ ده.

د خليل صيب شعر دومره ډير اړخونه لري چې سړى ورته ګوته په غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولى چې د هر اړخ سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوه نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي. د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر. د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغهٔ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي. او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري. چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده. زما خیال دی چې د خلیل صېب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي. د "جانان" په حقلهٔ ډېر شعرونه د دهٔ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي. د مثال پهٔ توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړهٔ یوسي
وړې د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما پهٔ نا کړیو ګناهونو هم توبې اووېستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې پهٔ صحرا ګرېوانه
پهٔ تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تهٔ مې یو ساعت لهٔ زړهٔ نه بهر نهٔ کړې
وایه کله ستا پهٔ زړهٔ کښې هم غړېږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې په جهان اورونه ولګېدل
په خواږۀ ټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکارې، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې توري غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر يوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار، د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګه د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صيب هم د وطن مينې زخمي کړی دی۔ هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صيب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې۔

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پشتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وېر د وران وزیرستان مې پۀ غزل کې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې پۀ غزل کې نۀ وي

ردي تۀ وکړی، ته يې ور واچوئ او مه يې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې پۀ غزل کښې نۀ وي

زغملې نوره نۀ شو دا ګرمي وزيرستانه
سړه هوا به کله پۀ مونږ لګي د پرېغل نه

د چا سپېرو ستر ګو خوړلی دی امکان نشته
ودان به خړ وزیرستان شي! نه هېڅ کله نه

مهجور صیب د چاپېریال د سیاسي حالاتو نه هم ځان ښۀ خبر ساتلی او کمال يې دا دی چې پۀ چا پورې يې ځان نۀ دی تړلی هغه چې څۀ وینې هغه وايي چې څۀ محسوسوي د هغې اظهار کوي. د ستايلو او غندلو پېمانه يې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اسلام دې يوه خبره هم ونۀ کړه
ملا جانه هسې لاړې اسمبلي ته

اسلام نشته تش پۀ نوم اسلام اباد دی
اسلام نه وايي پۀ نوم مسلماني ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وينم
پښتونخوا چې زۀ دې ګورم بربادي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د مېــــړې مـــــلا صــــاحبه ګنــــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــۀ تقريـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمير کشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــۀ دا خلـــۀ خـــو يـــو ځـــل يـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجـور صـيب د خپـل کلتـور کلـک داعـي دی د حـالاتو د
وجې زمـونږ پـۀ کلتـور کښـې چې کـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون
مهجور صيب سخت دردولی -

د مغـــــــــرب تهذيبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــړه بـــربنــــــــــده

خـــدايګو چـــې ګهـــړې ورســـره هغســـې خونـــد نـــۀ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وۀ پـــۀ مړونـــد د پېغلـــې جـــل کښـــې

ګيلـــــه بـــــه ځـــــوک کـــــړي د خيـــــرن نظـــــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پېغلـــــې پـــــردې مـــــاتې کـــــړې

ســـــتا پـــــۀ حيـــــا چـــــې قســـــمونه خورمـــــه
پښـــــتنې خـــــورې ســـــتا پښـــــتو تـــــه ګـــــورم

ورکـــې لـــوپټې شـــوې پښـــتنې ويـــنم ســـرتورې شـــوې
لاړل پښـــــتانۀ او غېرتونـــــه وو چـــــې خـــــاورې شـــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صيب د انسان سره د مينې داعي دى د هغۀ مينه د انسانيت سره ده.د هغۀ مينه سوچه ده د سرمايه دارانه نظام پۀ وجه چې پۀ انسانانو کښې کوم تفريق روان دى د هغې سخت خلاف دى .مهجور صيب همېشه د مزدور پۀ درد دړد ېدلى ښکاري۔

غريب بنيان کښې هم خولې دى ! تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غريب پورې خندا نۀ ده. څۀ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
پۀ دا مانۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ دا څۀ

څوک يخو سيورو کښې خوبونه کوي
چا پۀ سره نمر پۀ ځان خولې ماتې کړي

بل ځاى وايي چې:

زۀ دا نۀ وايم اشنا چې هر ژوندى د مرګي نۀ دى
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړى د مرګي نۀ دى

چې نفرت ترېنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا پۀ ژوند مئين که خپل دى که پردى د مرګي نۀ دى

مهجور صيب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولى ...پۀ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړى:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي یو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ یوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د لیک د اوږدلي له یرې د مهجور صیب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې یې احاطه نه شي کېدلی او بیا که په قطعاتو او هایکو خبره وکړم لکه پۀ دریاب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دریابونو کښې شاید تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتیا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صیب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصیب کړي۔آمین

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو یاران وایي
د اویا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفیسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعیل خان۔ پښتونخوا
3م جولایي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نن ځۀ پوهیږم یوه خوشحالي محسوسوم -فکر کوم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) د چاپ کولو هلې ځلې زړۀ ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګوڼه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلۀ دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېښې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت پۀ چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهایي مخلص دیانتدار شخصیت لري که ووایم چې د عصر حاضر یو لوی برګزیده ولي انسان دی مبالغه به نهٔ وي-

د رب مهرباني ده الله ورله لویه تقوا ورکړې ده که زهٔ د محترم مهجور صېب پهٔ شخصیت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نهٔ شم کولی چې زهٔ د محترم صېب د شخصیت احاطه وکړم ځکه چې د کتابونو شانتې شخصیت باندې کتابونه لیکل د قلم زور غواړي- د محترم مهجور صېب پهٔ باب یو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي که د ټولو بیانول مې پېل کړل شاید زما د لیک مرام به وبایلم- او نهٔ کومه داسې فارمولا لا چا موندلې چې په لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځای په ځای کړي-دې استاد محترم د تقویٰ یوه لنډه قیصه درسره شریکوٌم-

محترم صېب پهٔ لاس یوه راډو ګړۍ تړله او ما ته بل ملګري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پهٔ پنځو کالو کښې چې پهٔ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محترم صېب پهٔ لاس کښې هغه قیمتي ګړۍ/ سات جوته / ښکاره نهٔ ولیدله دغه د دهٔ د تقوا او پرهېزګارۍ یو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پهٔ شخصیت او کردار باندې لیکل زمونږ د وس کار نهٔ دی ځکه چې پهٔ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره توان نهٔ وینم خو د زړهٔ سوچه مینه ورته ډالۍ کوٌم-

ذاتي پهٔ ما ببخي زیات ګران دی او د دهٔ پهٔ اړه زهٔ د رحمان بابا دا یو بیت ډېر تکراروٌم چې:

کــه دې تــا د ښــکلي مــخ عاشــقان ډېــر دي
زهٔ پـــهٔ ټولـــو کښـــې اول یـــم دویـــم نـــهٔ یـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجـور صـيب تـه روغ رمـټ صـحت نصـيب کـړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امين ثم امين

د محترم صيب شعري ټولګه (سکروټې په ايرو کښې) ما تقريباً ټکي په ټکي ولوستله داسې ليک دې په ګرده پښتونخوا کښې يو نيم کوي لکه څنګه چې مهجور صيب کړی دی- واقعي چې الله ورلـه ډېر څۀ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې يې د پښـتون قـام سره د مينې اظهـار کړی دی د پښتنو غم درد يې د ځان غم درد بللی دی-

ځکه چې محترم صيب يو بيت کښې وايي:

ژړا بــه ســتا پــۀ جـدايۍ ښـکليه زۀ بيـا کؤمــه
ماتـــه لا ډېـــرې مرثيـــې د پښـــتنو پـــاتې دي

يقيناً چې د پښتنو غمونو دردونو يې سينه غلبېل کړې ده د خپل وطـن خپلې خـاورې خپـل قـام سره يې زړۀ لکـه د مقنـاتيس نښـتلی دي هـره پښتنه مور يې مور او خور يې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پردې پۀ باب محترم صيب خپله لهجه کښې وايي

پشـتانې خـورې ډېـر دې کوشـلي دي شـنکي خولينـه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېراتـــي خولينـــه

خيـــرن نظـــر وو ويرتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــۀ چـــا مـــه وينـــه بيخـــي خولينـــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره يې پۀ هر غزل کښې د مينې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو يې ما پۀ غزل يو څو کرښې ليـک وکړ ګنـي هسې خو که د دۀ پۀ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه عـلاوه يـې کـه د نظـم برخـه وګـورو نـو سـړی ورتـه انګشـت بدنـدان شـي-د دۀ د احسـاس درک د دۀ د نظم نۀ کيږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو وير او غوغا ده پکښې- نظمونه يې زړۀ وړونکي دي لکه په مثال يو نظم چې د يوۀ لېوني پۀ مرګ يې ليکلی يا د يو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپۀ غوښتلو يې روداد ليکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووايم چې هر غزل هر نظم يې د سرو پۀ تار پېيلي دی مبالغه به نۀ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صېب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې يې هېر نۀ کړئ-په مينه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سينده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوري

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې موږ له مودو راهسې پۀ انتظار تږي وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمد خلیل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کیږي-

هسې خو د یو چا پۀ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پۀ باب قلم پورته کول شاګرد ته پۀ تروږمۍ کښې بې د ډوې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صېب پۀ ژوند لیک کول زما د وس کار نۀ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پۀ ژوند کتابونه ولیکل شي زۀ وایم چې دا به کم وي-خو زۀ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نۀ دی
پۀ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یا بل ځای کښې اباسین صېب وایي:

که زما د شخصیت حدونه ګوري
زما فن زما د فکر ترجمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صېب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثېیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صېب هغه وخت د ادب پهٔ مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ پهٔ سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته پهٔ سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صېب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صېب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صېب نه د عالیقدر مهجور صېب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله پهٔ موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړي تهٔ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صېب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما پهٔ خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صېب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو - محترم صېب د بر علیل ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو په دړد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نــــۀ یـــې زوی نــــۀ یــــې لېــــور شـــــته
پښــــــــتونخوا ده هغــــــــه کونـــــــــډه

د مغــــــــرب تهذیبـــــه خــــــوار شـــــې
پښــــــــتنه دې کـــــــــړه بربنـــــــــډه

مهجــــور ســــتا مینــــه کښـــې ســـوځي
نــــۀ لــــوګی شــــو نــــۀ غـــــر غنـــډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غــــم د هـــــرې لــــوپټې بــــه درســــره وي
چــې جینــۍ د پښــتونخوا دې خــور او لــور شــي

زړۀ مــې چــوي چــې غریــب د ګــران وطــن مــې
د ظــــالم د لاســــه پړمخــــې نســــکور شـــــي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمـه زۀ
پـۀ مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتني پېغلې ته وايي-

څـۀ خو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خــورې پښـــتنې بـــې ســـتره مـــه ګرځـــه پېـــدا کـــړه
کومـــه غېرتـــې جذبـــه چـــې وه ملالـــۍ تـــرور کښـــې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صيب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:

ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دى يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوى وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما دکتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي- خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-

خدائے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-

زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-

زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځائے په ځائے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمان کلک په محمد ص اخر زمان را
او صفت ته یې بیا ژبه د حسان رض را

صداقت خدایه نصیب مې د صدیق رض کړې
نمونه د عدل هم عمر رض په شان را

نعمتونه د دنیا فراوان را کړې
سخاوت لره بیا زړهٔ هم د عثمان رض را

قوت ماته د خیبر شکن حیدر رض را
وړوکوالي کښې بیا پوهه د ایمان را

ربه زمکه یم پیدا یمه له خاورې
اطاعت لره لویې لکه اسمان را

دغه سوال مې خدایه ستا په در قبول کړې
ما مهجور ته ربه صبر عالي شان را

«««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیڅ یؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نهٔ شو
ګرانه اشنا آن چې په تا مې باور پاتې نهٔ شو

د زلفو مار چیچلے یؤ دې هم پرې روغ نهٔ کړلو
یارو والله ستا په هودا مې باور پاتې نهٔ شو

چې هر ظالم ته پهٔ رکوع او په سجده دې وینم
ستا خو په آاو هم په دا مې باور پاتې نهٔ شو

په سپینه ږیره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پیاوړتیا مې باور پاتې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته يؤ څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شيخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي يې پېژنم او حال ته چې يې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشي د تبليغ نه نو بيا بل څه کوي
عبث په سبل ستا د دنيا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلــــې دلــــې مـــې لا پـــه زړهٔ د اندېښـــنو پـــاتې دي
يـــــاره خطــــرې د رقيبــــانو د فتنـــــو پــــاتې دي

څــه خــو مــې خيــال د پــاتې شــويو ارمــانونو ســاته
ډېــر پــوره شــوي دي مرګيــه بــس يــؤ څــو پــاتې دي

ژړا بـــه ســـتا پـــه جـــدايۍ ښـــکليه زهٔ بيــا کومـــه
مـــا تــــه لا ډېــــرې مرثيــــې د پښـــتنو پـــاتې دي

د پښـــتو نخښـــه يـــې شـــملې تـــا بـــه ضـــرور نېغـــؤم
لا مرحلــــــې د حفاظــــــت د لوپټـــــو پـــــاتې دي

يـــؤ ښـــکلې بـــاب شـــي د تـــاريخ تـــرې جوړېـــدلې اشـــنا
دومـــره قيصـــې د ړنګـــو پنګـــو هـــديرو پـــاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــدې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونے غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو څـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

ســپرليه اوس هارونـــه نـــه جـــوړۀم ولـــې راغلـــې
لا خـــو څـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دي پښـتون وررنـۀ شـۀلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

تۀ تپوس د هغو مۀ کړه چې هر څه زما په زړۀ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړۀ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترينه نۀ سپکيږي ياره
ستا غمونه که هر څومره هم درانۀ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې توري غټې سترګې که بانۀ دي قدر من دي

پېوندە او فقیر اېڅي ښکلوي يې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړۀ دي قدرمن دي

يم امين د روایاتو د تېر شوو پښتنو زۀ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتۀ قدرمن دي

یوسف مخیه په راتلو دې یم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلۀ دي که راتلۀ دي قدر من دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وړو وړو ځيزونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکـــو صـــندوقونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خـــو د خوشـــيو ګړنګونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

يـــؤ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ يوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خيـــال کـــوه او ډېرهوښـــيار اوســـه ګـــل مخيـــه
ســـتا پـــه چـــم کښـــې دګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـي
د دې دنګـــو دنګـــو غرونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کـــه منـــې چـــې د شـــعرونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سړے یمه په څۀ نۀ یم دلبره
خو په زړۀ دننه ښۀ نۀ یم دلبره

چې په کاني دلانه یمه ویشتلے
بختور یمه سپېرۀ نۀ یم دلبره

غم خو دا دے چې لا ستا په دې کښې شک دے
چې دې زۀ حلال پسۀ نۀ یم دلبره

که مې نور خلق کافر بولي باک نشته
د ملا صاحب په خلۀ نۀ یم دلبره

چې تنکے ځلمے په سرو وینو کښې پروت وي
خدایږګو تولۀ شپه اودۀ نۀ یم دلبره

په اودس کښې دې دیدن ته زۀ راځمه
مه کړه خیال بې اوداسۀ نۀ یم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ موندېږې
چې مې غواړې بیا به زۀ نۀ یم دلبره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدایــــه ســـاتندوی شـــی د تقـــدیر د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبیر د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شـــهرت دې پـــه دنیـــا کښـــې عـــالمګیر د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــــې زولنۍ پښوکښـــــې زنځیـــــر د هغوخلقـــــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټیټـــوي نـــۀ
د ښـــــکلیو محفلونـــــه دي جـــــاګیر د هغوخلقـــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د ميـــږي مــــلا صــــاحبه ګنــــاه بـــولي
روا شــــو قتلؤل ســــتا پـــــه تقريـــــرد هغوخلقــــو

پـردي جنـګ کښــې دګـل غونـدې ځـوانیچې د چـا لاړې
پــه ورانــه پښــتونخوا کښـــې کــوم ويـــرد هغوخلقــو

چـې هـيـخ يـې هـم د جنـګ ترهګـرۍ سـره کــار نــۀ ؤ
د ختــو مېلـــې رنګـــې کړےخنزيـــر د هغـــو خلقـــو

چې خپـل جانـان يې خپـل شي او رقيب لـه منځـه اوباسي
مهجـــوره کــــه منــــې چـــې زۀ يـــم پيـــر د هغـــو خلقـــو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا چې زړۀ مې نن ژړا کوي دا څه دي
يار د چا سره خندا کوي دا څه دي

د تنکي ځلمي مرګے که ظلم نۀ دے
بيا چې دا په پښتونخوا کوي دا څه دي

کور مې رنګ شو در په در چې ګرځوي مې
ظالمان په خلۀ د چا کوي دا څه دي

زما کور کښې دي د سرو وينو ډنډونه
دے په خپل کور کښې ګډا کوي دا څه دي

د ګلونو لَو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې داپه ما کوي دا څه دي

په بدل کښې د وفا دې هم مهجوره!
چې دې يار ځومره جفا کوي دا څه دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټول نازونه ورمه دا وفا نۀ ده څه؟
تۀ مې بېګا سبا رټې دغه جفا نۀ ده څه؟

غريب بنيان کښې هم خولې دې ته خپل کوټ اوګوره
دا په ګرمۍ کښې په غريب پورې خندا نۀ ده څه؟

،، بابا روټۍ روټۍ،، دا چغې د دې کور نه راځي
په دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ ده څه

حق د واکدارو دے منم د دنيا ټولې مزې
زما د پاره يې روا هم تمنا نۀ ده څه؟

ستا د پنځو ستورو هوټل کښې شته شراب او شباب
وچه ډوډۍ ماله تنبو کښې هم روا نۀ ده څه؟

چې په دې ملک کښې ترې تر ټولو زياته وينه توی شوه
مهجوره پېژنې زمونږه پښتونخوا نۀ ده څه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مـــې تنبــــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســکه ورونــه چــې پــه یـۀ کــور کښــې او ســیږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ینګلـــي ســـره ګرځـــي

یــۀ جهــان شــي غرېــو نیــولے بــوره مــور چــې
د یـــۀ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
یـــۀ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقیــب ژاړي چــې مهجــور او جانــان یــۀ ځــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا تــه دي پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چـا تــه دي خــوارۀ پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې ربــښــتيا وايــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پـــه لونـــده ژبـــه لونـــدې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

مــا چــې زلفــې يــادې کــړې ســپين مخــې راتــه اووئيــل
بيــا ګــورې پــه ســپينه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو، وې خبــردار شــه يــاد لــره
بيــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــي پــه واک ســترګو تــه اووايــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

څــه ربېــاره يــار تــه وايــه هغــه څــۀ چــې زه وايــم
ګــوره ســم ســړے يــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نــن دې پــه تــرؤه تنــدې تــروې خبــرې اونــۀ کــړې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـــرور د ے شـــېطاني صـــفت دهـــوکې دي خطرنـــاکې
بـــې ځايـــه غـــورې ټـــرې او لافـــې دي خطرنـــاکې

بـې فکـــره پکښـــې مـــۀ ګرځـــه اشـــنا وزيرســـتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او کنـــدې دي خطرنـــاکې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زړې وســـلې دي خطرنـــاکې

رقيـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه ټوپـــک نيـــولے
پـــه مـــونږ وينـــې چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګيـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا يقـــين چـــې يـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــديرو د شـــهيدانو کښـــې ډېـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــديرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شـــــي جذبـــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګې شـــي څـــه غرغنـــده

«««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو په قصور کښي
رو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښي

لونه د حوا ته هم اسمان له شرمه شین شو
ما چې څه لیدلي په دا سترګو دي لاهور کښي

یؤ چوپتیا وي بل کښي لوبې ماشومان کوي
فرق دے فقط دا په یوه مېله او په کور کښي

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسیال یې؛
نشته دے په ورور نۀ په عزیز نۀ په تربور کښي

خوري پښتنې بې ستره مۀ ګرځه پیدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله تړور کښي

خوري یې د غریب نهر بچي نو غورځوه یې مۀ
نیمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښي

مینه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار یمه
نور څه ګناه نۀ وینم لالیه په مهجور کښي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدايګو چې ګهرې ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو ۀ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وينو قطارونه
خوب کښې وينم ځان چې په ژړا يم په محفل کښې

خوند ۀ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهيدان وو سړے سبوري د پرېغل کښې

تورې سترګې مۀ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپيرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غريب جوړ کړې خودکشی ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وينو پکار دے
دا که نۀ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینـــه ښـــۀ وي چـــې د میـنـــې پـــه دســـتور شـــي
بـــې دســـتوره میـنـــه هـــر چـــا تـــه پېغـــور شـــي

غـــــم د هـــــرې لـــــوپټې بـــــه درســـــره وي
چـــې جینـــۍ د پښـــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چـــې غریـــب د ګـــران وطـــن مـــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بیـــا مـــې بـــولې
زۀ موســـیٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مینـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــــور هغـــــه بـــــد قســـــمته شـــــاعر زۀ یـــــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

««««»»»»

مئ کال 1972م

یادګېرنـه: دلتـه د موسـیٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه استعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـۀ دے چې ګنې پېغمبر نـۀ منمـه او نـۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ويـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل يـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــيارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونيـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګيلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خيـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک يخـــو ســـپورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سترګو د دوربين کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر وينې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګو دخوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د دروېشانو يؤ قيصه ده

نازېږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خيال کښې د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوندے هلاکو خان يا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه راځــي د چــا د لوريــه خــړې يــې پــه چــا کــړے
معلــوم دي کــار کــونکي خــو د ټــول کلــي کــړه ده

چــې کــوم کــو ډکــر پــه ګــران وزيرســتان وکړلــې کــوډې
کــوم ځــاے چــې بــه ګلونــه ټوقېــدل هلتــه مورچــه ده

چــې نيــا هــم پکښــې نــاوې ښــکارې ماتــه خنــدا راشــي بــس
لـــړه چـــې وي ټيـــډې کمـــالي تـــوره برقـــه ده

اے د وخــت چنګېــزه ســتا بــه هــم راځــي نېټــه د مــرګ
اے نــن خــو دې پــه خلــۀ نــوم اخســتل هــم يــوه فتنــه ده

څــه کــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څــوک هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا کــړې هغــه ده

مهجــور تــه دې قســم وي چــې څــه برخــه پکښــې واخلــي
پکـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــيده کـــه مرثيـــه ده

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وايـم اشـنا چـې هـر ژونـد ے د مرګـي نـۀ د ے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګـي نـۀ د ے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه د ے د مرګـي نـۀ د ے

زړۀ دې کـاږے د ے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـی څـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ د ے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نۀ د ے

د دې څـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګی د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سـپي تـه بېګـا سـبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپے د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملک هم ټول يؤبولې بيا پـه يو ملک کښې دننه
دا پښـتون دې خپـر دے مري خـو پنجـابے د مرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښې ورکړې بـل کـاپۍ او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـــور تـــه مـــرګے راشـــي تصـــويرونه کلـــه نـــهٔ مـــري
چې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! دے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـــور دې ارمانونـــه ټـــول پـــوره خـــو يـــاران وايـــي
د اويـــا کـــالو شـــاعر تـــر څـــه مـــودے د مرګـــي نـــهٔ دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لويـــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې يـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځيرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه پښتون زما بې سرو ساماني مهٔ ګوره
زهٔ طاقتور مغرور ملکونو سره لوبې کؤم

په سپینه ږیره چې استازې د مرګي وینم
زه د نیمګړیو ارمانونو سره لوبې کؤم

شاید چې خلقو ته به ښکارم لیونے غوندې زهٔ
زهٔ د ځوان مرګو د قبرونو سره لوبې کؤم

مهجوره!کله هم چې ځوک زما په خوا کښې نهٔ وي
ستا د خوږو یادونو سره لوبې کؤم

««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــري چرتـــه ځوابونـــه شـــونډې ســـرې
شـــرموي ســـرۀ ګلابونـــه شـــونډې ســـرې

کـــــړي دنيــــا د زړۀ بدلــــه را بدلــــه
راولـــــي انقلابونــــه شــــونډې ســــرې

ســـپين مخونـــه قرارونـــه د زړۀ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانــې! وايــه د چــا خوبنــه دې تــالا کــړه
دا چــې راغلــې ســره لاســونه شــونډې ســرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي يـــار کـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې ســرې

«««««»»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغرب تهذیب چې اورسېد کمال ته
اوس به درومي ننداره یې کړه زوال ته

تا راکړې چې وه نخښه مسافره
ژاړم هر سبا بېګا هغه رومال ته

د پښتون په لر و بر کښې چې وېش پوخ شي
شا به زور ورکړه تور مخیه خپل د بېوال ته

چې شني ونې یې په سر باندې ګډا کړي
تا تره لغړ سر نۀ رسي شوال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خــــړو جـــامو کښــــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګـــــډې وډې لیــــوني زړۀ تــــــه رادرومـــــــي
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خیـــال تـــه

پېغـــــام ورکــــړه د یــــؤ والــــي پښـــتنو تـــــه
د ژونــــدون اعتبـــار نشـــته نــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کــړه یـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا کــه ايښــے بيــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګيــا بــه د تيــارو پــه مــزل نــۀ وے

عاشــقي بوالهوســي بــه ســره يــو وو
کــه پــه مينــه کښــې ۇ دار تــه ختــل نــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقيبــان او ښــکلي ډېر وے
دا ســپېره ازغــي پــه ښنــګ کښــې دګــل نــۀ وے

کــس نــاکس بــه نــۀ ليــدې پښــتنې خــورې
کــه بــې وختــه دې وتــل رواتــل نــۀ وے

زړۀ مــې غــواړي چــې ښــکاره مــې مينــه نــۀ شــي
چــې هيڅــوک مــې پــه دې لاره کښــې مــل نــۀ وے

د مهجــور پــه عاشــقۍ بــه څــوک خبــر ۇ
کــه لــيکلے يــې دا ښــکلے غــزل نــۀ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــوره دي غـــوارم ابـــادي ډېـــر مـــې پـــه تـــا وژړل
بــس زيـاتي ګـل اوسـې مـا ډېـر پـه پښـتونخوا وژړل

دا د ســـلګو چـــې نـــامعلوم غونـــدې اواز اورمـــه
چـــې دا بـــاز ګشـــت زمـــا د ويـــر ؤ کـــه بـــل چـــا وژړل

مـا خـوب ليـدو چـې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــه دا خبـــره ســـتر حمـــزه تـــر مـــخ زمـــا وژړل

دلتـه ځوانـان پـه وينـو سـره هلتـه يـې بـورې مينـدې
پـــه چغـــو چغـــو مـــې پـــه آ او هـــم پـــه دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک په ملا پسې لګيادي څوک منبر ماتوي
په بې وسۍ مې د منبر او د ملا وژړل

ماله ژړا وه توبه کړې د خندا نيت مې ؤ
خو دې خپل لوټې لوټې کور ته مې نن بيا وژړل

تۀ نا پوره ارمان ته نۀ ګورې نېمګړې دنيا
که چا مړګيه د ارمان په نيمګړتيا وژړل

ما ټوقې نۀ دي زده مهجوره په قسم اومنه
ما چې په چا هم وژړل ما په رښتيا وژړل

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست يم لاروۍ ته ګورم
د چا به پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مينې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حيا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصيبت نۀ دے مصيبت د مينې
زۀ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائي ظالم چې کله زۀ مهجوره!
د غريبانو ؤ سلګو ته ګورم

««««»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایــه رښــتیا چــې تــه غلــط پــه دې ګمــان یــې کــه نــه
دا نــور د زمکــې دي او یــؤ تــه د اســمان یــې کــه نــه

ظالمــه زړۀ خــو دې لا غــواړي نــورې ســرې وینــې هــم
وایــه پښــېمان پــه دې بې وختــه مـرګ دځــوان یــې کــه نــه

چــې د کــاروان منځــې د ســر نــه ښــکه پورتــه ګــورې
څــه ژړېــدلې پــه ړنــګ پنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه؟

د کشــمیر ظلــم د لمحــه لمحــه پــه خلــۀ دے جــاري
پــه پښــتونخوا چــې کــوي ظلــم بــې زبــان یــې کــه نــه

صــفت کــوه د ګــوړ ګــوتي زلفــو شــاعر یــې مــنم
فکــر کــوه د پښــتنو هــم ترجمــان یــې کــه نــه؟

تــه پــه تشــبیه او پــه تلمــیح بانــدې ځــان مـۀ کـړوه
مهجــوره وایــه خــوښ پــه امــن او امــان یــې کــه نــه!

«««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـرېه لـړ خپــل کــار تــه فکــر وکــړه
چـې پـرې نـور ځـي هغـه لار تـه فکـر وکـړه

غــم د خپـتـې دے د قــام پــه نــوم اخسـتے
د وطــن هــر يــؤ واکــدار تــه فکــر وکــړه

ســتا د کــور د پـردې خيــال نــۀ ســاتي ګــوره
د خپــل کــور دې څوکيــدار تــه فکــر وکــړه

دا زړګــے مــې دے جــوړ وران وزيرســتان کــړو
خــدائے تــه ګــوره لـړ دې خــوار تــه فکــر وکــړه

د وطــن غــنم پلــوري جيبونــه ډک کــړي
ووټ دې ورکــړو اوس دا پــلار تــه فکــر وکــړه

وطــن خــوار شــو هــر څــه لاړل ســوئيزر لېنــډ تــه
اے مجهــوره دې ســرکار تــه فکــر وکــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصــــه د خـــوږې مینـــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼــا د داســـې نمـــر ده چـــې ماښـــام تـــه کلـــه رســـي

دا داســـې وخـــت تیـــري ده د اســـرار او رمـــوز ډکـــه
چـــې وخـــت ورتـــه ولاړ وي دا انجـــام تـــه کلـــه رســـي

فرهـــــاد او شـــــیرینۍ او د لیلـــــیٰ مجنـــــون خبـــــرې
پـــه داســـې کنـــایو کښـــې څـــوک پیغـــام تـــه کلـــه رســـي

ژونـــدون داســـې ســـفر دے مســـافر تـــه پتـــه نشـــته
د نمـر سـپوږمۍ پـه تـګ کښـې بـه مقـام تـه کلـه رسـي

شـــاهي ســـترګو لیـــدلے څـــه کمـــال ؤ پـــه ایـــاز کښـــې
ډیـر لـوے لـوے وزیـران هـم دې غـلام تـه کلـه رسـي

یـــؤ بـــل تـــه د یـــارۍ نمائشـــي غـــاړه وتـــل خـــو؛
د لـــرې نـــه پـــه زړۀ دعـــا ســـلام تـــه کلـــه رســـي

تـۀ نـوے مـین نـۀ یـې اے مهجـوره! هسـې زړۀ خـورې
ســـتا شـــعر د تـــازه مـــین کـــلام تـــه کلـــه رســـي

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــۀ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښــــتنې خــــورې دا خبــــره تاتــــه نــــۀ ده بايــــدۀ
,, زمـا صـورت زمـا مرضـي،،دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

د خــــان زامنــــه دا خــــاني درتــــه د پــــلار پــــاتې ده
او سـتا تـر ژونـد بـه وي خـاني دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

تمــه د ګــل تــرې مــۀ ســاته د چــا پــه زړۀ کښــې چــې تــه
کــرې ببګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه ټــوقې نــهٔ دي دا ,, کورونـــا ،، حفاظــت تــرې کــوه
د نـــن ســـبا دا بیمـــاري دا هـــم پـــه خیـــال کښـــې ســـاته

دخـــان زامنـــه د غریـــب بچـــي یـــې خـــوري قســـم دے
خـوراک دې کـم کـړه د خپـل سـپي دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

دا تـــورې زلفـــې ډېـــرې مـــهٔ چېـــړه زمـــا نظـــره
وي پـه ځنګـل کښـې ازمـري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

چـــې دالهـــام سلســـله کلـــه هـــم شـــي بنـــد مهجـــوره!
بیـا پـه زور مـهٔ کـړه شـاعري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خــدا ے تــه ګــوره نــن ســينګار مــه جــوړوه

تـــورې زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نــن مــې يــاد کــړه چــې ژونــد ے يــم ګرانــه يــاره
پــس لــه مرګــه مــې ،،يــاد ګــار، مــه جــوړوه

پـــوخ ســـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې ښـــکلا وي ډېـــر مخيـــزه
يـــؤ ســـپين مـــخ يـــې هـــم معيـــار مـــه جـــوړوه

کـــه دېـــوال د ختـــو کـــور مـــې د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوویســـتې
مــا پــه نــاکړیو ګنــاهونو هــم تــوبې اوویســـتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
رېبــار هوښــیار ؤ پــه تراخــو کښــې یــې خــوږې اوویســـتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشـــحالۍ پـــه بهانـــه دې تـــرې جـــامې اوویســـتې

د راز ورغـــومي بـــه دې شـــي تـــول د لېوانـــو خـــوراک
د زړۀ لـــه شـــپول دې د رازونـــو کـــه رمـــې اوویســـتې

شـــاید کمـــے زمـــا د لوریـــه د اظهـــار وي پکښـــې
زمـــا د شـــعر نـــه هـــر ســـړي بېلـــې معنـــې اوویســـتې

د زړۀ ملنګـــه تـــش کچکـــول لا د ارمـــان ګرځـــوې
د زیـــارتونو دې پـــه ډېـــر طلـــب کـــولمې اوویســـتې

د تـــورو زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې خطرنـــاکې منـــډې
مهجـــوره! هســـې دې پـــه ځـــان بانـــدې خـــولې اوویســـتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون خيرې ښکلې ښکاري په صحرا ګرېوانه
په تا روپۍ مزه کوي اې د لېلا ګرېوانه

تنۍ دې پرې دي څه بېوسه ،بې څښتنه غوندې
لاره کښې پروت يې بېژه بګيرې اې د چا ګرېوانه

هيله د چا د راتګ شته خو که دا هيله نهٔ وه
نن خو مزې کړه خپر دې نشته دې سبا ګرېوانه

چا کړې د دين په نامه بېژه چا د دنيا په هيله
چا نه دې وژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

دلته مې ورور په وينو سور دې هلته کونډه مې خور
د چا د چا په غم دې وخيرم زما ګرېوانه

مهجور تر څو به پټ غمونه پټ له خلقو ساتم
پرېږده چې خيرې دې نن ووينې د نيا ګرېوانه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکــــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قېمتـــي خبـــرې
یـــا د الله یـــا د رســـول او یـــا قـــامي خبـــرې

تـــهٔ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــهٔ دې اوري د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـــتون کـــه یـــؤ نـــهٔ شـــي پنجـــره بـــه پښـــتونخوا وګرځـــي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معیـــار د حُســـن یـــؤ ســـپین مـــخ نـــهٔ دے فقـــط لالیـــه
دا ډېـــر اړخونـــه لـــري نـــهٔ د یـــؤ مخکـــي خبـــرې

پېغـــام شـــپېلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پېغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپېره نصـــیب مهجـــوره! د پرېغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پرېـــږده بـــس کـــوه د یوکـــاڼکي خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه لــه مــې چېــړې ګلــه! یادونــه وو چــې خــاورې شــؤل
ګـل چې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ړنــګ څلــي چــې ګــورې نــو بیــا دومــره فکــر هــم کــوه
دا هــم د چــا ښــکلي وجودونــه وو چــې خــاورې شــؤل

ورکــې لــوپټې شــوې پښــتنې ویــنم ســرتورې نــن
لاړل پښــتانه او غېرتونــه وو چــې خــاورې شــؤل

زړۀ مــې هــدیره ده او پــرې نــوم ځکــه د تــا ږدمــه
دلتــه ســتا وعــدې وې ســتا لوظونــه وو چــې خــاورې شــؤل

نــن پــه زړېــوډې کښــې راتــه هېچــرې دا مــه وایــه
څــومره دې مهجــوره ارمانونــه وو چــې خــاورې شــؤل

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مینې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بیا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هیڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه یؤ ځلې دا واورمه
پتې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غریب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تیاره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تیندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ویشو مونږ د یؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بیلتون
ماته له ورایه چینګې داړي خندېدل غمونه

هغه یادونه ستا د شونډو سپین رخسار وو کنه
ماته په سرو سپینو جامو کښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنیاګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د ویـر د خوشـحالۍ پـه ډمـامو کښـې هـم وي
پـه یـوه خنـدا پسـې رادرومـي دلتـه سـل غمونـه

ورانـه ویجـاړه دنیـاګۍ د خـوار زړګـي وه دومـره
راتلـل راتلـل خـو پـه راتلو کښـې شـرمېدل غمونـه

نـورې دنیـا تـرې پـه خنـدا خنـدا مـزې اخسـتې
پـه پښـتونخوا چـې لـه اسـمانه ورېـدل غمونـه

هغـه اوس خپـل ګرځـي مـلا ماتـه د غـم پېټې پـه سر
چـې د هـر چـا د زړۀ پـه زمکـه يـې کـرل غمونـه

مهجـوره! هـر چـا تـه د زغـم پـه قـدر اورسـېدل
پـه وېشـندي شـه آفـرين چـې يـې وېشـل غمونـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیــــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننـنــــي ګلونـــه
پـــه ګلدســـته کښـــې یـــې خـــوښ نـــۀ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســـتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتـــه پراتـــه دي پـــه ســـرو وینـــو کښـــې ځلمـــي ګلونـــه

خپـل بـاغ سـاتي خـو د ګـل چـین دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخوا کښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د مالیـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونـــــو پنجـــــابي ګلونـــــه

معیـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وایـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــورې دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقيـب او خـوږ رېبـار پـه ميـنځ کښـې دا د ے
د يــــو خبــــرې وي ازغـــــي بـــــل وروي ګلونــــه

ماتــه بهـــار او خـــزان ســـتا دا پســـتې شـــونډې ښـــايي
دا يـــؤ ســـپړدي ګلونـــه بـــل د ے غوڅـــوي ګلونـــه

کـــړو ســـتا د شـــونډو هـــم رنګـــی ګـــلاب د ګلـــو باچـــا
ګنـــې پـــه بـــوی کښـــې څـــه کـــم نـــۀ دي د ببـــري ګلونـــه

خيـال کـوه نـن پـه پښـتونخوا کښـې چـې تـۀ څنګـه رېبـې
داســـې رېبلـــي تـــا پخـــوا وو بنګـــالي ګلونـــه

مهجـــوره! څـــوک خپلـــو ګلونـــو تـــه قبرونـــه کينـــدي
څـــوک پـــه مـــزه خپلـــو غوړونـــو کښـــې ټـــومبي ګلونـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــاکې مینـــې پــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوارِه ټټکـــي د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمــا د ډېــرې خــوږې ســیمې بــدبختۍ تــه ګــوره
پکښـــې ایــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بــل د پــاره مــو چــې خپلــه پښــتونخوا ورانــه کــړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکــۍ ځــوانې کښــې ارمانونــه غرونــه غرونــه پراتــه
پــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چــې ژنهــے مشــر شــي د کلــي تبــاهۍ لــه بــس د ے
ژنهـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجــوره! ګـټــې د دنیــا چــا پکښــې ډېــرې وکــړې
د ځینـــو خلقـــو پـــه ایمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحــــدت نــــه د کثـــرت پـــه لـــور پرېـــږم
خـــدا ے خبـــر چـــې د خلیـــلؑ ســـره ســـمېږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زۀ بـــه خنـــدېږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بیـــا بـــه ســـتا پـــه رنجـــولي ســـر پـــوهېږم

خپلـــې مـــړې ایـــرې بـــه بلـــې کـــړم چـــې پـــوے شـــم
چـــې د کلـــي نـــه لېـــږدم کـــه پـــاتې کېـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقدس د هر تړون دومره خيرن شو
چاته ،،خپل ،، وئيلے نۀ شمه شرمېږم

يم ډيوه تورو تيارو د چاپېرچل ته
د حالاتو سېلۍ تېرې شوې بلېږم

ته مې يؤ ساعت له زړۀ نه بهر نۀ کړې
وايه چرې ستا په زړۀ کښې هم غړېږم

تصور د لالي هم د ده راتلل دي
مهجور ځکه په جامو کښې نه ځايېږم

«««»»»»

يادګېرنه: دا شعر د پښتو د يوې مشهورې ټپې تر اثر لاندې ما ليکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـرد د غربـت د چـا پـه ښـې ځـوانۍ بـې وختـه لګـي
د چـا پـه سـر ایښـې کـړې پګـړۍ بـې وختـه لګـي

یـؤ د خـزان وچـې سـپېرې هـوا پـه مـخ ورې تـه
د سـپرلي ډکـې د وږمـو سـیلۍ بـې وختـه لګـي

لیـک د دېـوال چـې اپوتـه د غـرور سـترګې وینـي
د مـات قلـم ژبـه تتـۍ تتـۍ بـې وختـه لګـي

پـه صـورت روغ پـه خنـدا شـنه اسـتعماري ذهـن تـه
د یـؤ غریـب د خـوړین بـدن سـلګۍ بـې وختـه لګـي

چـا تـه غصـه یـې تـه لـه قهـره چـا تـه شـونډې چیچـې
د ګـل پـه پـاڼو پـام کـوه ږلـۍ بـې وختـه لګـي

چـې پـه زړۀ سـرې وینـې وي پنـډې خلـۀ ترخـه لـه غمـه
ست د سرو شـونډو او خـوږې خو لګۍ بې وختـه لګي

پـه سـربازي کښـې د غېـرت مهجـوره مخکښـې مخکښـې
دا دي غلـط چـې پـه سـینه ګـولۍ بـې وختـه لګـي

««««»»»»

دا یادونه دي د چا چې ژړوي مې
د ځوانۍ له درانه خوبه ویښوي مې

شپه د هجر کښې سرې سیلۍ د ژمي
څه تیرې غونډې اري دي غوڅوي مې

پښتنې شملې مې داسې راته اووې
،،مه مې ږده په داسې سر چې ټيټوي مې،،

لېونتوب د مینې برخه د هغوی شه
چې مې ګرم په مینه بولي پوهوي مې

اننګې دي هم ګلاب دي هم سکروټې
په یؤ دم مې سوزوي هم لوبوي مې

مشورې دي بیا تیار اوسه مهجوره!
چې مې کلي کښې پربږدي که لیږدوي مې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرۍ ته یې ورواچوئ او مۀ یې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل یې هم ولولئ او بل ته یې هم اورسوئ
قیصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالګې روټئ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيــا دې نــوے غــم راواچــوۀ زړګــي تــه
بــس د ے نـۀ مـې شـي زړۀ نـوره زنـدګي تـه

لاس د خپلــو پښــتنو هــم پکښــې ويــنم
پښــتونخوا چــې زۀ دې ګــورم بربــادي تــه

کـه دې زړۀ غــواړي چــې ګــل مــومې بلبلــه
نــــو اول لاســــونه واچـــوه ازغــــي تــــه

پـه لاس ورشـي چـې ثـواب مـلا صـاحب تـه
کــړې تيــار يــې تــنکے ځوانــه فــدائي تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسلام د يوه خبره هم ونه کړه
ملا جانه هسې لاړې اسمبلي ته

اسلام نشته تش په نوم اسلام اباد دے
اسلام نۀ وايي په نوم مسلماني ته

ځانمرګي پردو بچو ته ثواب بولې
دا سبق به کله وايي خپل بچي ته

په الزام د ترهګر به ګرفتار شې
خيال کوه مهجوره! خپله شاعري ته

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښـې مـو د يـؤ ځـا ے د ناسـتو ورانـې ويجـاړې شـوې
لاړې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې څـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونـه چـې د ژرنـدې ګرځـې يـؤ بـل تـه څـه نـۀ وايـې
مـنځ کښـې يـې کـولمې بـس د دانـو ورانـې وې ويجـاړې شـوې

تـور کارغـان چـې راغلـل ګـل ورينـه سـيمه خـړه شـوه
جـوړې ځـالې پرېښـوې ګوګوشـتو ورانـې ويجـاړې شـوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـهٔ وي دا سـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــاڼې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
مینـځ کښـې خپـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې او سـېځې
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـؤ ځـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لېـــونې ګـــورې
بـــس کـــه ځـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـا ممکــن دي چــې پــوره شــي ليکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن يـــاره ليـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړې
دا ګمـــان پـــه خپلـــو خلقـــو اول غـــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکـــه شـــنې پـــاڼې ښـــکلا چـــې د ګـــل غـــواړي

لاړل ســـتا بچـــي ســـيلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وينـــو لامبـــل غـــواړي

تضـــاداتو د تـــدريس تـــه دې حيـــران يـــم
يـــۀ بچـــے کتـــاب ټوپـــک پـــه لاس بـــل غـــواړي

پـه کاغـذ چـې د لوسـتونکي اوښـکې تـوی شـي
اے مهجـــوره زړۀ مـــې داســـې غـــزل غـــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــار د میـنـــې ترنګــــوم پــــه ابـــتلا کېښــــې
پټـــوم ســـړي ســــلګۍ زۀ پــــه خنـــدا کېښــــې

ارادې مــــــې د تســــــخير د کائنــــــات دي
نـــن کـــه ســـترګې غږومـــه پـــه خـــلا کېښــــې

چــې دې ګـــورم ســـر تاپـــا د وطـــن ځوانـــه
کـوټ پتلون يې نـور څه نۀ وينم پـه تـا کېښـې

چـم ګاونـــډ ورلـــه راځـــي تـــه ورلـــه راشـــه
پـــه مړيـــدو د ے ســـتا مـــين ســـبا بېګـــا کېښــې

کــــور محلــــت د عاشــــقانو پکــــار نــــۀ وي
د مــين ځــولۍ پراتــې وي پــه بيــديا کېښــې

چــــې دې زړۀ نــــه ژاړي مــــۀ ژاړه مهجــــوره!
زيــان د ديـــن او دايمـــان دی پـــه ريـــا کېښــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نـــن خـــو مـــې د زړۀ ورکـــه ســـودا کـــړه
دا ســـــپېره رقيـــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي رواني اوښـــكې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چـــې كشـــمير كشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــه دا خلـــۀ خـــو يـــۀ ځـــل يـــاده پښـــتونخوا کـــړه

پـــه دا خيـــال چـــې پـــه دېـــوال پـــورې هـــم غـــوږ دي
د رقيـــب لـــه ويـــرې مـــا دېـــوال تـــه شـــا کـــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقيـــب کـــړې
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتېږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د ختو
منې د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله تول چلېږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نهٔ وي
د ژوند کندو لېړو کښې فلسفې چې لېونۍ شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونۍ شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړیږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونۍ شي

لوګے چې کوي زړهٔ نو اسویلي خیژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربــــه د للمـــــې دا بـــاران خــــو رانـــــه مـــه کمـــوه
او زمـــــا دا ځـــو يـــاران خــــو رانـــــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چا دي چـې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفــل کښـــې دا يـؤ ګــران خـو رانـه مـه کمـوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دي هغــه يـــې پـــه تنــدي ليکلـــي
د خـــوار زړګـــى دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې يـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا يکـــه زار او ياقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــږه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دي دا ځـــو روغـــې تنــې
دا ځـــو تنـــې د بــږه ګرېـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ايمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا رښـــتيا وئيـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ايمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې ماســـره نـــن راغـــے د څنګـــزن نـــه بغيـــر
رقيـــب ځـــان يـــوړو پـــه نوکـــارو د پمـــن نـــه بغېـــر

د ناکـامۍ پـه غـم چې مـات کانـدې خپـل سر پـه تېشـه
يـا بـه پښـتون وي يـا بـل څـوک نـه د کـوهکن نـه بغېـر

يـۀ پنجـابي چـې پـه مورچـه کښـې هـوا خلاصـه کړلـه
پښــتون خنــدل چــې ځــان لــه ښــۀ وم د ټيــزن نــه بغېــر

پښـــتنې خـــورې ســـتا زړه لوپتـــه ښـــۀ ښـــکارېده
مشــکنې يــې ښــکلې وې پــه خــدا ے چــې د چلمــن نــه بغېــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي يادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د ښښتن نه بغېر

توره لاليه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې يې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکيږي د سيزن نه بغېر

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خبـــر وي
ګرانــه یـــاره ســـتا یـــادونو تـــه دې خبـــر وي

د هجـــران چغـــې مـــې رنګـــې پنګـــې یوســـي
پـــالو نـــارو ګړنکونـــو تـــه دې خبـــر وي

هـــیڅ اثـــر د یـــار پـــه کـــانې زړګـــي نـــهٔ کـــا
د مـــلا ؤ تعویـــذونو تـــه دې خبـــر وي

مـــراد اونـــهٔ شـــو اوس تـــول پـــه کـــاڼو ولـــه
لیونیـــه زیـــارتونو تـــه دې خبـــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــــې پکښـــــې مـــــزه د بنګــــړو کانــــدي
د پښـــــتون دا مړونــــدونو تــــه دې خېـــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

تـول تـور مخـي او شـين سـترګي درتـه يـؤ شـو
پښــتني ســيمې ســتا غرونــو تــه دې خېــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــؤ کېـــدو شـــي
اے مهجــوره ســتا شــعرونو تــه دې خېــر وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران تکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پيـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د څښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډيمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلي پـه ببربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خـوا تـه راتلـل کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې مې ارادې مې ولولې مې شې سېوا
دا خيال چې زړۀ ته راشي رادرومې به ته بيا

کېدے شي چې بيا هره ونه شنه د پښتونخوا شي
د چا د غاړې هار ته د سورګل په تمنا

لګيا يُو نن خو زۀ او ته آ خپله خپله وايو
خبر يې؟ چې به څه وي د وختونو تقاضا

چې جوړ يې په تا نۀ کړم د بابا زنګينې تورې
حېران يم چې به څنګه وي تقدير د پښتونخوا

وختونو پرې ثابته بې غرضي کړه ستا په خپله
مهجوره د کالونو راشه غواړي دې اشنا

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـــا دې مشـــــهور مـــونږه ښـــاغلي نـــۀ وے
يـــا پــــه نـــاکړدو دې تـــا غلــــي نـــۀ وے

آ د مـــزري ځپلـــی،،ځـــوت،، مـــو ښـــۀ ؤ
چـــې مـــو بوټونـــه اغوســـتلي نـــۀ وے

د خپـل بيـړي ټيپـک پـه خواکښـې مـړه وے
خــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــۀ وے

زړې جـــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــــه
خـــوريې خورځــه خـــور مــې ليــدلي نـــۀ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمه دا تنکي ځلمي دي
کور لوبېدی جنګ ته لېږلي نهٔ وے

یا خو زما وس وے د نویو جامو
یا مې بچي راته ژړلي نهٔ وے

توره تیاره کښې پروت په وینو ښهٔ ؤ
دا نمر سپوږمۍ دې راختلي نهٔ وے

اسان کار نهٔ ؤ په دښمن برلاسے
که له خپل سر نه دې دانګلي نهٔ وے

دا د وخت سپي پښتانهٔ نهٔ شي خوړے
که سپي دې خلاص کاني تړلي نهٔ وے

خندا مهجوره! پس له غم نهٔ راځي
غم نهٔ راته که دې خندلي نهٔ وے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکې اوښــکې دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصـــيب نـــه مـــې ګيلـــې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه زړګـــي کښـــې مـــې يـــې تـــۀ د زړګـــي ســـره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي لېلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــاراني دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

«««« »»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه نظر نن د حالاتو په کتاب کوو
زما خواري او ستا د ظلم به حساب کوو

جینۍ په خپله رضا لاړه د اشنا سره
ورونه یې وایي چې د پلار به ثه ځواب کوو

پلار یې وئیل چې خپل صورت خپله مرضي د جینۍ
ورونه د خور په طرف وو دوئي پېچ و تاب کوو

خلق یې ستا د شونډو سیال بولي نو ګورو به یې
باغ ته به ځو او ننداره به د ګلاب کوو

چې داسې اوتې بوتې وایي نو راځه خو کنه
ثه انتظام به د رقیب خانه خراب کوو

یا خو مهجوره! ضرورت دے چې ټول یؤ شو سره
یا به تور مخي ته ټول عمرجي ,,جناب ،، کوو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدا ے پېدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادي، کښې ځان شريک وګڼه
په ځان هيڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

يا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او يا ګيله په خپلو څڼوهاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وينې تويول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړۀ باچا دے په ظاهره يې غلط چې نۀ شې
خيال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــا واخســــتل خوندونــــه د یــــارانو د محفــــل نــــه
څــوک ځــان تــه ناســت دي اوري د بلبــل قیصــې د ګــل نــه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شـي
څـوک کـور تـه اسـماعیل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امریکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونــدې بــه درومــي ټیټــې ســترګې د کابــل نــه

دا یــــوه درســــره ولیکــــه پــــه زړۀ زمــــا د لوریــــه
ســــنګر تــــه ځــــه پــــه نــــره څــــوک خبــــر دي د اجــــل نــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزيرســـتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پريغـــل نـــه

چې مړ يو امريکي کاندې بيا خبر که دے شهيد شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېـــر ډېـــر مـــې ځـــوروي يـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره څـــه ســـبق بـــه دې څـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

«««« »»»»

يادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـيکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امريکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـايې ووه(7) افسـران پـه يـۀ ځـايې پـه يـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــــه د غـــــم کلـــــه د ظلـــــم لاټـــــاني مشـــــقينه
ډېـــر پـــه خوشـــي منـــي دا زړۀ مـــې د لالـــي مشـــقينه

تـــو تـــه وو يـــودوي کـــه نـــه قېـــد پکشـــې اتيـــا زره شـــوې
تورمخيـــه بيـــا دې دي پېـــل کـــړي بنګـــالي مشـــقينه

وســله دو ټولــه تــو پــه لــوس کشــې پشــتين ســير پــه وينــې
تـــور مخيـــه مـــۀ کـــوه نـــور دغـــه چنګيـــزي مشـــقينه

پاشــتين چــې ژاغ دې خپــل حــق کــوو ورتــه غــدار ويــايي تــه
پـــه تورســـرۍ د ميـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غريبــونې تــل ظلمينــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ويــا يــه کــيم مفتــي مشــقينه

زړهٔ مــې تــانهوکې داى لــژ فکــر د زيــوتي ســره کــه
هــره تانهوکــه بنــدې مــهٔ کــه د ازغــي مشــقينه

کلــه شــي مــوت روتــه سـبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه سپينې لېچې کښې خو مهٔ کـه پـه بنګړي مشـقينه

مېــدون د مينــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګيــولي مشــقينه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبـــــر یمـــــه بیـــــا زۀ زمـــــا ژړا بـــــه ثنګـــــه وي
خـــــو وایـــــه ګلبدنـــــه ســـــتا جفـــــا بـــــه ثنګـــــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــــر یـــــې! د وختونـــــو تقاضـــــا بـــــه ثنګـــــه وي

دا وریځـــــې د آهونـــــو چـــــې تـــــرې پرخـــــه راوریـــــږي
خـــو ښـــکې کـــه تـــرې ږلـــۍ شـــوله نـــو دا بـــه ثنګـــه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پـــه وخـــت کښـــې د وصـــال ســـبا بیګـــا بـــه ثنګـــه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په یوه خلۀ به افغانان شي نا هیڅ کله نا
چې به پوره زما ارمان شي نا هیڅ کله نا

فضا د بدر چې امت ځان کښې پیدا نۀ کړي څو
مدد راکوز به له اسمان شي نا هیڅ کله نا

رقیبه دا خیال دې چې بیا په زړۀ کښې هم تېرنۀ شي
دا چې به ستا زما جانان شي نا هیڅ کله نا

دا چا سپېرو سترګو خوړلے د ے امکان ئے نشته
ودان به خړ وزیرستان شي نا هیڅ کله نا

اوس په ډنډر د ګل بلبله ته چغار مۀ کوه
چې به سمسور بیا ګلستان شي نا هیح کله نا

مهجوره! زړۀ چې پرې راتول شي داسې نشته د ے څوک
مور نه بغېر که ډک جهان شي نا هیڅ کله نا

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه ته مې وس نه وو د چاپېره دېوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمې ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ما هم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنۍ وي په جذبو کارونه کيږي
د بڼه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کيږي

د ژوند دا خر ډګر شي د همت په يوم ګلونه
چې پنه شي کړي وده په خولو کارونه کيږي

زياتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کؤل هم
ليکو لولو او وايو په پښتو کارونه کېږي

لوے نيت لويه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـې چـې مغـزې مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودريـږي
اشـــنا پـــه د ے دنيـــا کښـــې د ژونـــدو کارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلـــې ارادې وي د ځلمـــو کارونـــه کيـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـې راشـي دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا يـــؤ څـــو کارونـــه کيـــږي

بـس خبـر د ے ايمـان غـواړه چـاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــۀ وايـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کيـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــــه ســـــترګو نــــه د اوښـــکو قطارونـــــه دي وريــــږي
پــه غــم پســې بــل غــم د ے بــس غمونــه دي وريـــږي

مــړه زمکــه پــرې ژونــدۍ شــي دا فرمــان د پــاک الله د ے
دا زېـــــرے د ژونـــــدون د ے بارانونـــــه دي وريـــــږي

لــه ســترګو اوښــکې ځــاځي کــه کوټــه د يــؤ غريــب ده
شـــــپېو شـــــپېو بـــــاران د تـــــا يادونـــــه دي وريــــږي

زانګــو کښــې ماشــومان نــۀ کــوي خــوب پــه چغــو ســر دي
پـــه ټـــول افغانســـــتان بانـــدې بمونــــه دي وريـــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي ځـــه وائـــي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وريـــږي

زمـــونږ نصـــيب پـــه ســـمه کښـــې ســـکروټې او ګرمـــۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـيمې بهارونـــه دي وريـــږي

پـــه وران وزيرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وريــــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وايــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان يــې کــه نــه
او يــا پــه بــاغ کښــې خبــر شــوے لــه خــزان يــې کــه نــه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزيرســتان يــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وايــه رقيــب تــۀ چــې فقــط زمــا جانــان يــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــې کښــې مــزدوري کؤلــه
بيــا ټولــه شــپه يــې مجاهــد هغــه دهقــان يــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې هــر ظــالم هــر زوراور پــرې طاقــت ؤازمایــه
روس شـو تکـړې اوس امریکـه هغـه افغـان یـې کـه نـه

مــور د بمونـــو نـــه هـــم اونـــۀ ویرېـــدې ښـــاغلیه
سـتا پـه غېـرت شـه افـرین بهـادر ځـوان یـې کـه نـه

لـه غېرتـې خـاورې پېـدا یـې چـې سـنگر تـه درومـې
پـــه تمنـــا د شـــهادت تـــه ور روان یـــې کـــه نـــه

مهجـوره داسـې شـعر لیکـه چـې پښـتون یـۀ شـي سـره
تـــۀ پـــه نفـــاق د پښـــتنو څـــه پرېشـــان یـــې کـــه نـــه

«««««»»»»

یادگېرنـه: دا غـزل مـا هغـه وخـت لـیکلې ؤ چـې امریکـې پـه افغانسـتان بانـدې
د ,,بمونو مور ،، یۀ بم اچولې ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مه کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سرکښې کلے کور د جانان غواړي
چې مینه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلې د تقویٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ دروېش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډیــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربــت چــې تــر حــد زیــات شــي نــو یــاران کلــه راځــي

چې زړۀ لـه غمـه شین شـي نـو لـه سـترګو اوښـکې څاځي
پــه شــین اســمان چــې وریــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقیـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې لېـــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخــت پــه زولنــو تړلــي لاس کلــک دي د هــر شــي
بــې وختــه بــې نښتــې ســر تــه ارمــان کلــه راځــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي تـــول
پــه یــوه خلــۀ مســلمان ســتا پــه فرمــان کلــه راځــي

مهجــوره! دا پــه وهــم او پــه ګمــان کښــې د چــا نــۀ وه
چــې خــر وخــت بــه پــه ګــل وزیرســتان کلــه راځــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګر زخم چې زيات شي پرې دوا خو داسې نه وي
مصيبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نه وي

پنجابې چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وايي غدار نه دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خوداسې نه وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خوداسې نه وي

چې په يؤ ګزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې ورووي ياره بيا خو داسې نه وي

ماوئيل ګل وزيرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلاخو داسې نه وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولـه لهجه

پشـــتاني خـــورې ډېـــر دې کشـــلي دي شـــنکي خولینـــه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېرتـــي خولینـــه

خیـــرن نظـــر ؤ ورتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وینـــه بېخـــي خولینـــه

چـــې دې خـــولې روشـــي پـــه مـــخ او بیـــا یـــې ووینځـــې تـــه
داســـې چړکیـــږي کـــه منـــې لکـــه غلمـــي خولینـــه

پـــرده کـــوه چـــې نـــن ســـابو داســـې وژ ســـترګي هـــن شـــته
چـــې حیـــا نـــۀ کـــو ځیـــر ځیـــر کســـې کشـــلاکي خولینـــه

داســـې جینکـــۍ هـــن پـــه اټـــک بنـــدې روپـــورې وتـــې
چـــې دې ځوانـــونې لامـــدورې تـــه ګرځـــوې خولینـــه

پشـــتاني نـــۀ دې اروبـــدلي مـــې پـــه خپـــل غوژینـــه
هغـــه ګلـــۍ پـــه ګلـــۍ ګرځـــي خرځـــوي خولینـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې د مېونـــد نقشـــه بدلـــه کـــو پـــه يـــوه ســـندره
ډېـــر نـــا يـــو دوه دا وي خـــو وي چـــې ملالـــي خولينـــه

د ســـاکه خـــور د ســـاکه ليـــر خولينـــه کســـه خپـــر دے
مهجـــوره! پـــام کـــه چـــې اونـــۀ کســـې پـــرادي خولينـــه

««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چـې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاريږي پـه هغـه د جنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلـق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يـؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوهې شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېرې ورځې چې رڼا مې په وطن تېره شوې
د سپین سپېځلې رڼا نمر سره چې نن تېره شوې

لا دې سرخي د شفق شته په اننګو د اسمان
د ګران وطن په هر صحرا په هر چمن تېره شوې

چا په خندا په خوشحالو په چړچقو تېره کړې
او په چا سخته لکه وخت د زنګدن تېره شوې

درنه کوم یؤ څو پوښتنې د جهان په حقله
یؤ څو سوالونه د دې دهر د انسان په حقله

○

څومره دې وایه تماشې په دنیاګۍ ولېدې
غونډې دې څومره د مستۍ او خوشحالۍ ولېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه ټــول عــالم پــه هــر طــرف مســته مســتي وه کــه نــه
چرتــه لــه غرېــوه ډک زړګــي کښــې دې ســلګۍ اولېــدې

یــا دې نظــر ؤ پــه رېښــمینو جــامو پــټ بــدن تــه ؟
کــه بــڅه جــامو کښــې دې ښــکاره د چــا پنــډۍ اولېــدې

تــا بــس کتــې ښــکلي بنګلــې او محلونــه د چــا !
کــه دې بــې چتــه بــې تنبــې زړې کېــږدۍ ولېــدې

پــه عــېش کــدو د دې دنیــا کښــې زړېــوډۍ وه اوده
کــه خــړې پــړې دې خــولې خــولې ځــوانۍ ولیــدې

ځــومره ډاکــې د چــا پــه ننــګ او پــه نــاموس پرېــوتې
ځــومره دې وایــه د بــې وســو مجبــورۍ ولېــددې

ځــومره حقونــه شــو تــر پښــو د غاصــبانو لانــدې
پــه ویــر ژړا دې وایــه ځــومره پابنــدۍ ولیــدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــه زمـــا پښــــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کــــه پــــه ژړا دې پښــــتنې پېغلـــې جینـــۍ ولېـــدې

اودې لیـــدې د لوپټـــو پیخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کــــه د ځوانــــانو دې کـــــرېږې وربې پګــــړۍ ولیــــدې

ورانـــه ویجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښــــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومې رضـــا منـــدې وه کـــه نـــه؟
غلــــې خونــــــدې دې ولــــــولې د ازادۍ ولیـــــدې

وایـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره دیـــون د پـــاره
پکـــار دې څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نيکه يې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړهٔ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړهٔ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د يؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د يؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د يؤ څوتنو د خلوت وي
زړهٔ مې غواړي زلزلې داسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې وړوکـــې د عمــــل بلـــه ډیــــوه وي
چـــې یـــوه نـــوې عقیـــده او فلســـفه وي
چـــې یـــوه نـــوې عجیبـــه غونـــدې تحفـــه وي
زړهٔ مــې غــواړي چــې مــې راوړے پــه پښتوکښــې

زړهٔ مــې غــواړي د یــو بــل چــې خنــګ پــه خنــګ وے
زړهٔ مـــې غـــواړي د باطـــل ســـره پـــه جنـــګ وے
مــونږه ټــول یــؤ ځــایې ولاړ پــه نــام او ننــګ وے
زړهٔ مـــې غـــواړي اتفـــاق پـــه پښـــتنو کښـــې

مهجـــور نیـــت لـــرم د داســـې نېکـــې چـــارې
چـــې لار ښـــود وي د عمـــل د نېغـــې لارې
چـــې رڼـــې شـــي پـــرې د غرونـــو پـــالې نـــارې
زړهٔ مـــې غـــواړي یـــؤ شـــعور خپلـــو پـــردو کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یادیږي تېر وختونه
ښهٔ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګیدړان کړي
کله جوړ کړي د ګیدړ نه شېر وختونه

کله یؤ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمـــــه تـــــل د لېونوغونــــــدې زۀ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زۀ

ســـتغو د ژونـــد تـــه اســـتقلال لرمـــه
د پښـــتونخوا د تـــورو غـــرو غونـــدې زۀ

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمـــه
مهجـــور د چـــا د اســـوېلو غونـــدې زۀ

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اے د موهومـــــو پوښـــــتنو بهیـــــره
اے د دلســــوزو اســــوېلو بهیـــــره
اےد ســــتومان انســـــانیت قـــافلې!
او اے د تـــورو تـــورو شـــپو بهیـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څـــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګيـــه
اے د لوانـــده غونـــدې لړګـــي لوګيـــه
لـوګے لـوګے بـه يې کـه وريـځ بـه هـم شـې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګيـــه
تاکښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا کلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچا بې تاجه د وطن ستړے دے
دا په خوارو زارو مین ستړے دے
راشئ اوګوئ که رحم لرئ
خولې خولې دي تول کوهکن ستړے دے
مور د شیرینې به رضا کله شي؟

دا چې دي بندې د سرکار له وېرې
دا چې دي بندې د خونخوار له وېرې
لره ښکاره شه نامعلومې نېټې!
دا بندې خلې د استعمار له وېرې
چې په خپل حق به دوي ګویا کله شي

چې د مظلوم شي ورځې شپې بدلې
چې د محکوم شي ورځې شپې بدلې
چې پاس تر عرشه دې فریاد اورسي
چې د قوم شي ورځې شپې بدلې
مهجوره آه به دې رسا کله شي؟

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نۀ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
ته به راتلې په بخملینو لارو

○

اوس مۀ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زۀ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دي شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مۀ راځه لالیه
هیڅ نۀ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غېرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««« »»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل په تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه ناست يم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوند ه، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لويه خدايه په دا سيمه دا سې نر ژنے پېدا که
چې راغونډه په يو والي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکليو روايا تو نګهبانه
اے د کندوليړو زمکې اے عجيبه کوهستانه
چې پرېغل دې هما له دے اے زما وزيرستانه

اے مسکنه د غازيانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے ميراثه د نيکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د يووالي وروولیِ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي خفا په زړۀ دننه د پښتون په خوشحالۍ هم
نۀ وي خوښ چې د پښتون هم د سيالانو په سيالۍ هم
سمو به دا بد بخته هم په توره په ګولۍ هم

چې مې ګرانې پښتونخوا ته پرې په بد نظر کاته شي
*"هغه سترګې شه لېچنې هغه کسي دې ړانده شي"

وختي ماتې په هر چا راځي خفا چې ورته نۀ شي
په ما ګرانه ماته هغه وي چې مات ورته په زړۀ شي
داسې وخت به هم راځي چې به د خپلو خلقو تۀ شي
خدا ے دې نۀ کړي د تورمخيو سره هم چې تۀ سپېره شې

له سرې هوا دې ځار شم ستا قربان له سردرو شم
قرباني غواړي له خپلو هسې نه چې د پردو شم

لور په لور پکښې ويشتل چې ميان ښکارزن غرځني بزونه
زړۀ دړديږي مې چې وينم لغړ سري هغه غرونه
چرته تول شو کاترې چرته وېشې ځنګلونه
په اور او سوځه که راغلل زمونږ حبيب ته پرمتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو اوس اے ګرانــه پربغلــه شــابه تــۀ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو وږي تـــږي او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــۀ کـــلا وه نـــۀ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مــنم چــې پېســې نــه وې اونــۀ دومــره ســره ســپین زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدون ؤ د يـــؤ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چــې جامــه يــې هــم شــړې وه چــې برســتن يــې هــم شــړې وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن يـــې هـــم شـــړې وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وینـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئيــل داســې يــؤ شــهيد د ،،تــاراکۍ،، پــه زنکــدن کښــې
مـــونږه نـــۀ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا راښـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزیرســـتانه تـــۀ د داســـې خلقـــو کـــور يـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړۀ ســـر تـــۀ د مهجـــور يـــې

««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صېب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسىٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژني پېدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وايم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سيمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ويستے شو هغه سترګې خبرداره دې بيا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه يوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنيکانو يوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
څو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خيرن ته وايم
خاربستيرې چې پربغل ته هر هغه پمن ته وايم

زۀ د ګران وزيرستان تعليم يافته وروڼو ته وايم
په ښائست د نور د علم ښائسته وروڼو ته وايم
زۀ د مينې محبت په واسطه وروڼو ته وايم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه وروڼو ته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونو بوستان جوړ کړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزيرستان هله کېدے شي
د دې سيمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښۀ انسان هله کېدے شي
زما ورونو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزيرستان مې هر بچے تعليم يافته شي
هر بوډا تعليم يافته شي هر ځلمے تعليم يافته شي

«««««»»»»

يادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزير ستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې ليکلي دي- ځکه د وزيرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې ليدے شي-دې کښې د ځينو بندونو ټکي هم يؤ رنګ دي- هغه و خت به دا د بزو ،مېږو ،او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه يې تښتول- د ويونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
يادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د څوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشے يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د وړۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست څو زويه نن ده څوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې رېبــــدونکې لاس دې اونيســــي او پـــاڅوي دې
داسې څـوک شـته کـه نـا تـۀ ناسـته ماتـه مـلا ولـې ئـې

ابــې يـۀ سـوړ اسـوېلې اوکـړو ويـې چـې هـو بچيـه
زۀ تنهـــا نـــۀ يـــم زمـــا ډېـــر ښـــکلې يۀ ځـــوان بچـــې ؤ
د ګـــران وطـــن د ازادۍ جنـــګ تـــه مـــې اولېږلـــو
لا خوراغلې نـــۀ دے ښـــۀ مـــرد مېـــدان بچـــې وو

خــو داسـې اورمــه لــه خلقــو چــې شــهيد شــو هغــه
زمـــا پتنـــګ کـــړو ځـــان ســـتي د ازادۍ پـــه شـــمع
وائــي چــې مــړه شــي نــو هغــه پــه دنيــا بيــا نــۀ راځــي
ورکـــړے ســـر زمـــا بچـــي د ازادۍ پـــه شـــمع

خــو نــا دا ټــول دي پــه غلطــه شــهيدان خــو نــۀ مــري
د ازادۍ پـــه شـــمع ســـوي پتنګـــان خـــو نـــۀ مـــري
نـــن ځوارلســـمه د اګســـت ده زۀ کمځـــې غـــوړوم
د ازادۍ جنـــګ تـــه وتلـــي بـــاتوران خـــو نـــۀ مـــري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا يقـــين دے چـــې راځـــي بـــه نـــن ســـبا بـــه راځـــي
د ازادۍ بېـــرغ پـــه لاس کښـــې پـــه ګـــډا بـــه راځـــي
نـــن څوارلســـمه د اګســـت ده پـــه خنـــدا بـــه راځـــي
نـــن بـــه راځـــي نـــن بـــه راځـــي او خامخـــا بـــه راځـــي

نـــو راشـــئ ورونـــو چـــې لـــږ ســـوچ اوکـــړو او فکـــر وکـــړو
د ازادۍ پـــه ورځ بـــه ډېـــرې خوشـــحالۍ هـــم کـــوو
خـــو څـــه خـــو بـــه خيـــال د مـــور او پـــلار د شـــهيدانو ســـاتو
څـــه خـــو بـــه خيـــال د ننګيـــالي د دې ابـــۍ هـــم کـــوو

د ګـــران وطـــن د ازادۍ خـــو ډېـــر کالونـــه اوشـــو
خـــو لا خـــو لارې د زامنـــو ګـــورې بـــورې مينـــدې
پـــه انتظـــار د خپـــل شـــهيد دا يـــوه ابـــۍ هـــم نـــۀ ده
مهجـــوره وې بـــه ګـــران وطـــن کښـــې داســـې نـــورې مينـــدې

«««««»»»»

يادګېرنـه: مـا د نظـم پـه څوارلسـم اګسـت کـال 1964 م کښـې لـيکلےؤ- چـې زۀ پـه ګورنمـټ مـډل اسـکول کړمـه کښـې د اتـم ټـولګې طالـب علـم ووم-او د ازادۍ د بـاتورانو ډېـرې مينـدې ژونـدۍ وې-د دې نظـم معيـار د اتـم ټـولګې د يؤ هلک د ليک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لویـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قيمــت د خپلــو تويــو خولــو غــواړي
نــهٔ شــرميږي لــه هيچــا نــهٔ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
ورپســـې شــئ راشـــئ تــول لکــه غوبــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غريـــب پـــه بـــد حـــالې يـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدګۍ يـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــې يـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــكاره بيـــانوې يـــې
امامـــانو خطيبـــانو راشـــئ راشـــئ

د ســرو شــونډو لــه شــرابو لاس پــه ســر شــئ
لـــه تيـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
كـــار پـــه تشـــه وېنـــا نـــهٔ كيـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وكـــړئ د غريـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــاعرانو اديبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینـــه کـــار د تـــورو واخلـــې خبـــردار شـــئ
بنـــد ترلـــي مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نبغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښـېنئ اختـه د قـام پـه کـار شـئ
د وطـــن قلمکـــارانو راشـــئ راشـــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننـګ غـېرت او پـه پښـتو شـو
دا پـــرې جنبـــې بـــه پرېـــږدو ټـــول بـــه يـــؤ شـــو
کـه يـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم يـؤ څـو شـو
پـه دريـاب د بـې ننګـې کښـې بـه لاهـو شـو
زمـــا ورونـــو عزيزانـــو راشـــئ راشـــئ

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍتـــه دې هارونـــه ر اشـــي
راشــه چــې تــورې تيــارې شــپې د جــدايۍ شــي ختمــې
راشــه چــې ختمــې بــې کــارۍ شــي او کارونــه راشــي

کــور د زړۀ وران دے رڼــا نشـــته مــړې ايــرې دي اشـــنا
د هجــران شـــپې ډېــرې اوږدې ډېــرې ســپېرې دي اشــنا
زړۀ د ماشــوم غونــدې ژړيــږي ســترګې ســرې دي اشــنا
زر کــړه راځــه چــې مــې زړګــي تــه قرارونــه راشــي
د يــۀ عاشـــق د ګرمـــو ګرمـــو اســـوېلو پـــه خـــاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یــؤ مــین د جــدایۍ نــه د ګیلــو پــه خــاطر
پورتــه کــړه جــام دې د دیــدن د مېلمــانو پــه خــاطر
چــې د خنــدا د عاشــقانو هــم وارونــه راشــي

دا بــې قیمتــه چــې دي نــن د غریبــانو خــولې
دلتــه بــې قــدره دي زمــا د مزدورانــو خــولې
خــواره خــوارۍ کښــې مــې بهیــږي د خوارانــو خــولې
وختــه راځــه چــې پــه بــادارو یــې پورونــه راشــي

چــې بــده ورځ شــي د پښــتون پــه دښــمنانو بانــدې
چــې زنکــدن شــي د پښــتون پــه بــد خواهــانو بانــدې
چــې ورځ د عیــد شــي پــه خوارانــو غریبــانو بانــدې
پــرې خوشــحالۍ دلــۍ دلــۍ او انبارونــه راشــي

زړې قیصــې چــې د لیلــیٰ او د مجنــون تــازه شــي
خونــد د وصــال ســره غمونــه د بیلتــون تــازه شــي
چــې ولــولې د عاشــقانو د ژونــدون تــازه شــي
بیــا منصــورانو تــه د مینــې چــې دارونــه راشــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځیرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

يوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سيلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمې اخستے ؤ خولې ؤ سېلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سيټونو سمېدلو سره
دے ؤ ولاړ چيرړې جامې يو څو کمبلو سره

وې چې سخيانو ته د خېر وې ستړي مه شئ ورونو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې ستړي مه شئ ورونو

څوک يوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک اوازې ورتـه د معـاف کـه معـاف اې تـره ورکـوي
څـوک ورتـه وائـي لاره پرېـږده څـوک دیکـه ورکـوي

زۀ پـه سیټ ناست یم د قـدرت پـه قـدرتونو کښـې غـرق
دا د نصـیب رنګـا رنګـې تـه پـه سـوچونو کښـې غـرق

وایـم چـې دغـه ورېـے تـږے ځـوان بـه ورور وي د چـا
وایـم چـې ده کـره بـه ناسـته لـور او خـور وي دچـا
دا غریبـې د ده بـه هـم چرتـه پېغـور وي دچـا
خدایـه د ده پـه غریبـۍ کښـې بـه قصـور وي د چـا

د پـلار نیکـه ځینـې کـه خدایـه څـوک خانـان کېـد ے شـي
نـو دا خـولې خـولې راپـک هـم راپاخـان کېـد ے شـي

پـه بدرګـه پـه چـا د چـا سـره ټوپـک کرځـوي
پـه هلـه ځلـه هـر بـوډا ، ځلمـے هلـک ګرځـوي
چـې وي مـاړه نـو بیـا مازغـه پـاس پـه فلـک ګرځـوي
چـې شـي خـالي نـو کـور پـه کـور خېټـه راپـک ګرځـوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه هــر مــوټر هــره لارې کښــې مــا او تاتــه ګــوري
د ازلـــي برخـــې پـــه تمـــه دے هـــر چـــا تـــه ګـــوري

څــوک وي خانـــان د چـــا پـــه برخـــه مـــزدوري وي د چـــا
د بـــل پـــه مخکښـــې لاس نيـــول بـــه مجبـــوري وي د چـــا
لکـــه راپـــک وريســـې منـــډې ضـــروري وي د چـــا
پـــه زر جېبونـــو کښـــې تقســـيم خدايـــه روزي وي د چـــا

د چـــا خنـــدا ځـــان پـــورې نـــۀ غـــواړي قســـم دے وروره
مهجـــــوره! زړۀ لـــــري د غوښـــــې بنيـــــادم دے وروره

«««««»»»»

يادګېرنـه: راپـک زمـونږ د علاقـې يـۀ ملنـګ او غريـب سـړے ؤ-دے بـه اکثـر هـره ورځ جنډولـه تـه راتلـو- اول بـه يـې پـه بـس او لارې کښـې ناسـتو خلقـو تـه سـترګي مـۀ شـې اوکـړل- او بيـا بـه يـې اووئيـل چـې سـخيانو تـه دې خبـر وي-د ملنـګ برخـه اوکـړئ- وائـي چـې پـه غـوا کښـې کـه پـے نـۀ وي هـم خـو د ،،بـورکي،، ورتـه هيلـه وي- مـا دا نظـم د دغـه ملنـګ راپـک پـه نـوم لـيکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نن قيصه چې زۀ ليکمه حقيقت ليکمه
د يو غريب نوکر د خوږ ګوتې حالت ليکمه

ده زخمي کړې خپله ګوته د سبزۍ سره ده
نورو ته بيا هم جوړوي دی ترکاري لګيا دے
جوړه يې کړې ښۀ دخپلې غريبۍ سره ده
څنګه چې دي خو د ژوند ورځې تېروي لګيا دے
څه نا اشنا يې دغه ګوته د پټۍ سره ده
ځکه بې غمه ترې سرې وينې تويوي لګيا دے
جوړې په زړۀ کښې څه بدل له دې سماجه اخلي
ځکه هر څه په خپلو سرو وينو لړي لګيا دے

څوک به مې ګرم بولي خو ستا په دې سرو وينو قسم
چې زۀ دا هر څه چې ليکم د زړۀ له کومي ليکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټۍ که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي څنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شې
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه
–د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې
لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونـــده ! ســـتا دکشـــمکش پـــه مرحلـــو کښـــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښـــــې
چـــې آه نـــۀ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســـره درومـــي پـــه ازغـــو کښـــې
د غیـــرت همـــت نـــه ډک دا ســـړے څـــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپیریو مـــــین نـــــۀ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــۀ دے
چـــې یـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــۀ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے څـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک دے چې يـې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغــه څــوک دی چــې دانــې يــې کــړې ترتــو تــه
د وطــن پــه شــنو فصــلونو رِلــۍ څــوک دے؟

زۀ مهجـــور يمـــه خبـــر لـــه خپـــل قانونـــه
د خــــوږې ليلـــیٰ خبـــر يـــم لـــه مجنونـــه
د ريـــا پـــه جـــامو کلـــه نـــۀ تېـــروزم
راتـــه نـــۀ بـــه ښـــايي نخښـــې لـــه پښـــتونه
ماتــه مــۀ وايــه چــې خپــل او پــردے څــوک دے

«««« »»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غوندې ماته مې زړګي لکه د چا ووئيل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئيل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا تويې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سينه
د تور ښامار غوندې تاوېږي راتاوېږي غوندې
د دې سړک په غاړه ناست يمه سوچونه کوم
خوارۍ خارۍ د غريبانو راياديږي غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې دلته چې تېرېږې د موټر مالکه
درته د چاتیکلې ګوتې هم یادېږي کله؟
دلته وزګار شو سړک جوړ شو خو نه دے غریب دے
چرته بل ځایې کښې به لګیا وي وزګارېږي کله

چې په کلک غره کښې ستا موټر لارې ته لار جوړوي
وایه اشنا د فرهادي همت څښتن څوک دے؟
هوار سړک چې پرې تک تور او هم صفا جوړ شو
په دې تودو تارکولو سوے لوغړن څوک دے؟

وایه چې لاړو پیاده سترے ستومان ؤ کورته
ستا عیش کدو ته یې لنډ کړے اسان کړے مزل
ټیکلې ګوتې او ملا ماته تولـه ورځ ؤ لګیا
د ټولې ورځ د محنت دې څومره ورکړو بدل؟
بس دومره څه چې وږي تږي او نهر بچي یې
ډوډۍ د یو وختې خو اومومي او نه وي د بل
نو دا غریب به وي لګیا سبا به بیا رادرومي
وي به لګیا او جوړوي به دې شاندار محل
اوس راته وایه چې په حال د دې غریب اولیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کـــه نغمـــې اولـــیکم اوســـتایمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـاراولیکم؟
اوس دې هـــم خیـــال د ے ســـتمګره چـــې بـــه لـــیکم غـــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قیصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــیکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د یـــو یـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قیمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګیر دار ســـرمایه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وایـــم
چـــې د وطـــن پـــه غریبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليوني په مرګ

خلقــو لــږ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتـــه هـــم ووايــــئ قيصـــه دا نــــن ســــبا د څــــه ده
څـــه د حســـرت او څـــه د غـــم ډکـــه فضـــا د څـــه ده
ماتـــه هـــم وايــــئ زړۀ مـــې چـــوي دا ژړا د څـــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ؤ هــديرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داســې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهيږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
يـــا بـــه هلـــک ؤ يـــا بـــوډا او يـــا زلمـــے مـــړ شـــو
د چـــا عزيـــز ؤ د چـــا خپـــل د چـــا پـــردے مـــړ شـــو
خـــو دا ماشـــوم وايـــې د کلـــي لېـــونے مـــړ شـــو

ســـترګې مـــې ســـرې دي ژړوي مـــې نـــن پـــردي غمونـــه
وايـــــي رښـــــتيا د لېونـــــو وي لېـــــوني غمونـــــه

خـــدايګو کـــه نـــن زمـــونږ د کلـــي مشـــر خـــان مـــړ وے
هغـــه چـــې ځـــان بـــولي د کلـــي نګهبـــان مـــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغــــه مالــــک زمـــونږ د ګټـــې او تـــاوان مــــړ وے
هغــه خښــتن د ښــې حجـرې او لــوے مکــان مــړ وے

نـــو مابــــه نـــهٔ ؤ دا دومـــره پــــه مرګـــي ژړلـــي
څـــومره چــې نـــن مـــې دي پــــه مـــرګ د لېـــوني ژړلـــي

تـــهٔ چـــې کاواکـــه بـــې خبـــره پـــه کوڅـــو ګرځېـــدې
پــه رڼـــا ورځ هـــم ګرځېـــدې پـــه تـــورو شـــپو ګرځېـــدې
پــه ســـر ســـرتوره ګرځېـــدې پـــه ابلـــو پښـــو ګرځېـــدې
څـــوچې ژونـــدے وې واک دې خپـــل وو بـــې جـــامو ګرځېـــدې

اوس يـې مـړ شـوے نـو پـه خوښـه د ژونـدو کښـې بـه ځـې
اوس تـورو خـاورو تـه چـې ځـې سـپینو جـامو کښـې بـه ځـې

د هـــر ماشـــوم د لاســـه کـــاڼي تـــا پـــه ســـر زغملـــي
تـــا د ځوانـــانو ګزارونـــه پـــه ټټـــر زغملـــي
تـــا د هـــر چـــا د لاســـه هـــر څـــه لکـــه نـــر زغملـــي
مـــرهم د مـــالګې دي د تـــا پرهـــر پرهـــر زغملـــي

نـــن لیونیـــه ځکـــه ټـــول راغونډومـــه کلـــے
ســـتا پـــه مرګـــي پـــه چغـــو چغـــو ژړومـــه کلـــے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهـه نـۀ شـو پـه هغـه هـم چې پـه خلـه دې څۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمــونږ د دنیــا ګــۍ نــه ګیلــه مــن لاړې تــه
غمجــن د ے څکــه واړه کلــے چــې غمجــن لاړې تــه

تــا پــورې چــا بــه چــې څــه ټوقــه مســخره کؤلــه
تــا بــه ځــواب کښــې معمــولي شــانتې ګیلــه کؤلــه
یــا بــه چــې چــا درتــه څــه ســپکه او ســپېره کؤلــه
تــا بــه پــه خپلــه هــم خبــره د هغــه کؤلــه

خــوار نــۀ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدني ښــکارېدو
لېــونے نــۀ وې درتــه مــونږه لیــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــۀ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنیــا خوښــه نــۀ وه
مــونږ لېــونے ګڼلــې ســتا خــو رښــتیا خوښــه نــۀ وه
د خــوار غریــب دې بــې اثــره ژړا خوښــه نــۀ وه
د دنیــا دارو دې مســتې او خنــدا خوښــه نــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره دروســي پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــديرې تــه عجیبــه غونــدې شــاهي جنــازه
نــه ئ ایســارېږي چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنــدګۍ ســتغي ســپېرې يــې لکــه خــوب تېــرې کــړې
ښــې پــه مــزه يــې ورځــې شــپې د لېونتــوب تېــرې کــړې

«««« »»»»

یادګېرنــه: زمــونږ پــه کلــي کښــې یــؤ لېــونے ؤ- هغــه پــه کــال 1974م کښــې پــه حــق ورســېدو- هســې خــو ډېــر خلــق مــري او پېــدا کېــږي خــو د ځینــو خلقــو مــرګ د ســړي څــه داســې احساســات راولــړزوي چــې درک يــې هغــه تــه خپلــه هــم نــۀ لګــي- مــا دا مرثیــه یــا نظــم د څــه داســې احساســاتو لانــدې لــیکلے دے ځکــه چــې لېــونے زمــا څــه تربــور عزیــز نــه ؤ-خــو لېــونے ؤ او زمــونږ د کلــي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وانه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

ټـــي وي هـــم ســـتا مخـــامخ د ے درتـــه ا ے ســـي لګېـــدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غریـب ا ے سي څـه لیـدلے
پــولیس ګــپ درســره ولــي خانــه دغــه ســتا ریمانــډ د ے
خـو بیـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډیمانـډ د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو یقینـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېل کښې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتیا راباندې وایـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو یقینـي چـې ډېـر اسـان دي
حـــال د هغـــو خلقـــو ګـــوره چـــې التهـــا یـــې اوېـــزان دي

داسې جېل کښـې دې تېرکړے کاش چې ټول عمرمهجور و ے
دغـــه جېـــل ســـره د ټولـــو ســـهولیاتو زمـــا کـــور و ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سيلۍ راغلې
ښکليو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جينۍ راغلې
فضا خوشبويه چاپېر چل شو سندريزه غوندې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتيا وايمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
بايد هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپين مړوندونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هم سپېره یم د اختر په ورځ ژړا کومه
دچا په یاد کښې دا عبثه مشغولا کومه
اختر خو نوم د خوشحالو دے خو هغو ته نۀ دے
څوک چې د بد نصیب د لاسه په بدحال پراته دي
څوک چې د یوې یوې آنې خېر غواړي په نوم د الله

په خاورو خړ یې لاس نیولي کوي سوال پراته دي
د چا د ژوند ملګري لاړل همېشه د پاره
د چا کورونه شو تالا واله کنګال پراته دي
د سیاست د لاسه کونډې د چا خویندې لونه
او د چا ورونه ترمې په بنګال پراته دي

مهجوره څه؟ که تش به نوم په ټول وطن اختر دے
د ژړا ډک په غم لړلے او غمجن اختر دے

«««««»»»»

یادګېرنه: ما دا نظم د بنګله دېش د بېلېدو په وخت لیکلے ؤ-کله چې زمونږ نوي زره(90000)فوځ د هندوستان په ببلا ببلو کېمپونو کښې د جنګي قېديانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

کـه بیمـار یـم لـږ مـې خیـال پـه مـاه وسـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـومه تـۀ خیـال کـه
زۀ د منـــي زیـــړه پاڼـــه یـــم د ونـــې
چـې در پربـوزم څنـاور بـه مـې پائمـال کـه
لکـــه ډېـــره ښـــکلې پاڼـــه د ســـیمرغ
د یـادونو پـه کتـاب کښـې مـې سـنبال کـه
د حـالاتو لـه سـیلۍ مـې مرقـد ژغـوره
هسـې نـۀ چـې خـاوره یوسـي مـا کنګـال کـه
د شـــعرونو مقبـــره کښـــې زمـــا قبـــر
درنـه ورک نـۀ شي زیـارت یـې کـال پـه کـال کـه
کـه دې وس ورسـېد جـوړ ترینـه کتـاب کـه
ورک شـعرونه راپېـدا مـې لـه عیـال کـه
دغـه کـار تـه تـر مـودې مـۀ ګـوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتـــدا یـــې کـــه دې زړهٔ غـــوارې امســـال کـــه
ډېـــره ښـــکلې دیباچـــه پـــرې نوشـــته کـــړه
د یـــادونو تـــرې چـــاپېره یـــؤ دېـــوال کـــه
چـــې کتـــاب پـــرې دګلونـــو باغیچـــه شـــي
هغـــه ښـــکلې ښـــکلې ټکـــي اســـتعمال کـــه
د یـــارۍ مـــې دومـــره حـــق دربانـــدې نشـــته
خـــو تـــهٔ خبـــر دغـــه کـــار وکـــړه ماخوشـــحال کـــه
پـــه قیامـــت کښـــې چـــې یـــؤ بـــل تـــه غـــاړېوځو
دغـــه کـــار بـــه د یـــارۍ هـــم اســـتدلال کـــه
پـــه ســـلګو د زنکـــدن کښـــې بـــه زهٔ وایـــم
چـــې مهجـــور پـــه دا ښـــېګړه لازوال کـــه

««««»»»»

یؤ شعر

ګـــل چـــې ســـتایې ازغـــي هـــم بـــد مـــهٔ ګڼـــه
دا خـــو ازغـــي دي چـــې ګلونـــه ژغـــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بيــا دې ورځــې شــپې ځــورېږي
ويـــنم او وايمـــه چـــې ښـــې ځـــورېږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــن چـــې ورې ورې ذرې ځـــورېږي
دې وينـــو څښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هــــم د حـــــالاتو ارادې ځـــــورېږي
خبــر دے خــو تــوان د دې ليــدو نــهٔ لــرم
چـــې حيـــا نـــاکې پښـــتنې ځـــورېږي
خدايـــه آلېچـــې فـــولادي غوارمـــه
چـــې يـــې مړونـــد تـــه زولنـــې ځـــورېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخــــت ظالمــــه ډېــــر منــــت دې کـــوم
بــس کــه بــس نــور مــې پــه ګســو مــهٔ وهــه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــهٔ وهـــه
دا وینـــــې زوې د غریـــــب دې غتهـــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــهٔ وهـــه
د زور ګېـــرې نشـــه کښـــې مســـت ســـړیه
بـــس د ے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــهٔ وهـــه

نـــهٔ منـــې؟ ښـــهٔ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټینـــګ شـــه
منـــــت زاري تـــــهٔ د هیچـــــا نـــــهٔ منـــــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټینـــګ شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــــې وار د پښـــــتون
راغلـــې مېـــدان تـــه اوس دا ګـــز تـــه ټینـــګ شـــه

««««»»»»

یادګېرنــه:ما دا نظــم هغــه وخــت لــیکلے ، کلــه چــې بهټــو صــبب د هغــه وخــت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غلـــــيم د ارادو د زرکـــــو شـــــلې کـــــړه وزرې
شـابه بيـا پـه مخـه واخلـه دغـه شـنې سـپينې کـونترې
د حـــالاتو ګـــډ وډې تـــه د هـــوا مخـــالف زور تـــه
چـې زړهٔ وانـهٔ چـوې ګـوره تـه الـوت کـړه لـرې لـرې
بيــا پـــه زور دې وزرو يـــو فضــا کـــړه ځــان ســازه
د پرېغــــــــل د څــــــــوکې بـــــــازه

نـا خبـرې د حملـې نـه سـېل سـېل شـنې ډېـرې ګرځـې
وزر جـوړ کـړه يـؤ ګـزار تـه چـې يـؤ يـؤ شـې ډېـرې ګرځـې
غـــړې چګـــې دې نيـــولې مـــردار خـــورو پـــه مـــردارو
زلزلـه يـې پـه دنيـا شـه ټپوسـان بـې ويـرې ګرځـې
تـــهٔ باچـــا يـــې د مارغـــانو اراده وکـــړه درازه
د پرېغــــــــل د څــــــــوکې بـــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـۀ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځــي لــه خيالــه
ســـتا نـــرے غونـــدې اواز د ے زوراورلـــه هـــر اوازه
د پرېغــــــــــل د ثــــــــــوکې بــــــــــازه

ستا پنجـې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم د ے پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـۀ چـې ګرځـې پـه اسـمان
دبــدبې تــه دې حېــران يــم بــې وقعتــه کــړي مارغــان
يــۀ وخــت داســې ۀ چــې وو ســتا هــر صــفت د مســلمان
خــو افســوس چــې هغــه لاړل نــا خبــر يــو مــونږ لــه رازه
د پرېغــــــــــل د ثــــــــــوکې بــــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدريز د ے پــه دنيــا د شــنو کــونترو
ۀ تســـخير د کائنـــات د صـــحابه رض نيـــت بـــې وزرو
تمنـــا د شـــهادت تـــه ضـــرورت نـــۀ وي د زغـــرو
شـــهبازي ګـــزار تـــه نـــۀ وي وخـــت د چغـــو د خبـــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذ رض او لــه معــاذه رض
د پرېغــــــــــل د ځــــــــــوکې بـــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسب نـۀ دي سـتا ځـالې او سـتا ځلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِـــد اءُ عَلَـــى اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بيَـــنهِم يا ســـت
بـازان چـا نــۀ دي ليـدلي چــې د يــؤ بــل ســره نښـلي
د مرحـوم امـت صـفت د ے تاکښـې اوس هـم تـرو تـازه
د پرېغــــــــــل د ځــــــــــوکې بـــــــــازه

تــا تــه اوس هــم شــابه يــاده شــهبازي د پــلار نيکــۀ ده
هــاى افســوس زمــونږ نــۀ هېــره نــن ماضــي دپــلار نيکــۀ ده
زنــدګي مــو کلــه يــاده حجــازي د پــلار نيکــۀ ده
تــا تــه يــاده پــه ښــۀ ډول زنــدګي د پــلار نيکــۀ ده
تــۀ د وخــت د تېــر يــدو نــه ځکــه ګرځــې بــې نيــازه
د پرېغــــــــــل د ځــــــــــوکې بـــــــــازه

ژاړم ځکــه نشــاني د تيــر امــت ويــنم پــه تــا کښــې
د بخښــلو او وژلــو وو خويونــه پــه هرچــا کښــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ يــؤ نخښــه د مرحــوم امــت يــې پــاتې پــه دنيــا کښــې
ســتا جــرات ســتا حوصــله ده پــه امــت د مصــطفیٰ کښــې
ســتا پــه شــان پــه هــر باطــل بــه وه حملــه د دوې ممتــازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

ســتا پــه زور کښــې د وزرو عجيبــه شــان زور ګيــري ده
پــه پنجــه کښــې چــې ســتا راشــي دايــې نخښــه دمرګــي ده
ســتا صــفت خېبــر شــکن دے ســتا حملــه هــم حېــدري ده
د مارغـــــانو پـــــه ســـــومنات دې اراده د غزنـــــوي ده
د مهجـــــور د زړګـــــي ســـــره د محمـــــود د زړهٔ ايـــــازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

««««»»»»

يؤ شعر

اے شـــپونکيه د شـــنو غرونو ستاشپېلۍ کښـــې زنـــدګي ده
اســـويلے پکښـــې غرېـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پیغبمر د خوشحالي دې تا محنت دے
د ژوندون باعث د نورو ستا همت دے
د وطن په خړو خاورو کښې لوبیږې
ستا مقام په خړو خاورو کښې اوچت دے
اے دهقانه د خوارو نه دې قربان شم

تهٔ د ژوند عیش و عشرت څه پیژنې
تهٔ خوب ارام د سره نهٔ پیژنې
څه شے چې تهٔ ترخولو ښهٔ پیژنې
هغه ستا کار دے هم یې تهٔ پیژنې
د دې ځیرې بږه جامو نه دې قربان شم

چې سیراب دې پرې فصلونه د وطن کړل
چې پرې زیات د نعمتونه د وطن کړل
چې سیوا دې پرې خوندونه د وطن کړل
خړ پټې دې چې باغونه د وطن کړل
ستړیه وروره د خولو نه دې قربان شم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهـــــادره غېرتــــــي پښــــــتونه
اے ننګیالیــــه ســــرحدي پښــــتونه
اے د اســــلام او د پښــــتو خاونــــده
چــې یــې شــېدا پــه ازادي پښــتونه

زړۀ خــو مــې غــواړي چــې دې وســتایمه
خــو دا لفظونــه بــه لــه کومــه غــواړم
پښــتونه ځوانــه کــه د پــلار غونــدې شــوې
نــو ســتا پــه پــلار پســې بــه ونــۀ ژاړم

پښــــتونه ځوانـــه ځـــواني ښـــکلې لـــرې
چــې خفــه نــۀ شــې څــو عېبونــه هــم شــته
مــنم چــې ژبــه خــو د پــلار وایــې تــۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــلار دې نـــور څـــو میراثونـــه هـــم شـــته
د پـــلار شـــرې هـــم درتـــه پـــاتې څـــو ده
ګـــوره چـــې هلتـــه پتلونونـــه هـــم شـــته؟

پښـــــتونه ځوانـــــه ابـــــدالي څـــــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم دے ننګیـــالے پښـــتون ؤ
څـــه لـــرې یـــاد شېرشـــاه ســـوري څـــوک ؤ
هـــو هـــو خبـــر یـــې بریـــالے پښـــتون ؤ
وروره خوشـــــحال د اکـــــوړي څـــــوک ؤ
افـــرین پـــوی یـــې تـــور یـــالے پښـــتون ؤ
پښـــتونه ځوانـــه ګـــوره پـــړ نـــه شـــې تـــۀ
د زمـــري زویـــه چـــې ګیـــدړ نـــۀ شـــې تـــۀ

ځـــان تـــه دنیـــا چـــې کـــوم حېرانـــه نـــۀ کـــړي
دا بـــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلـــه لیلـــیٰ چـــې لـــه ســـر ګرانـــه نـــۀ کـــړي
داســـې عاشـــق رښـــتیا مجنـــون څنګـــه وي
چـــې د غلـــیم خونـــه پـــرې ورانـــه نـــۀ کـــړي
اثـــر د هســـې ځیګـــر خـــون څنګـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نه کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه ځوانه پېـ د مور يادوه
آ غېرتي شوده خو تا ښکلي دي
انجام يې څه شو هغه نور يادوه
کوم چې اوده له دې دنيا تللي دي
تهٔ د نيکانو هغه شور يادوه
چې له دنيا په شور د چا تللي دي
چا کړه اباده غېر اباده دنيا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنيا
زهٔ چې شم ځوان نو ابياري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کوم
کوشش بيا بيا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کوم څو قسمونه کوم

د حيا دارو په حيا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسینانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نخا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پربغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بیلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پېوندا مې قسم
په سیاست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دایمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزریان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تر اوسه مېرنيان پکښې شته
چې لا تر اوسه تور زنان پکښې شته
دا په مونږ ګرانه لکه ځان خاوره
زمونږ د خپل پښتونستان خاوره

په دا قسم که دروغژن ومه زۀ
پښتونه ځوانه بيا به وژن ومه زۀ
که په ريا سره غمجن ومه زۀ
بيا به په خوے خصلت پمن ومه زۀ
اوس يم حېران کومه قيصه اوليکم
زۀ ستا صفت که مرثيه اوليکم

««««»»»»

يادګېرنه دا نظم ما په کال 1964م کښې ليکلے ؤ- چې زۀ د اتم جماعت طالب علم ووم- دغه څه خاص معياري نظم خو نۀ دے خو زۀ يې بغير د څه اصلاح او کمي بېشي نقل کوم- په دې خيال چې لوستونکو ته هم د اتم ټولګي د ېر هلک شاعر اندازه اوشي- او ما ته هم د خپلې د ېرې لرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــؤ امريكــي ؤ بــل تــه وېــل چــې فكــر وړے يمــه
قيصــه جنجــال تــه ورځ پــه ورځ د دې اولــس سـره ځــي

مــا وئيــل چــې دا پنجــابے نــۀ دے چــې تېزونــه کــوي
پښــتون ســنگر تــه چــې ورځــي نــو د اودس ســره ځــي

«««»»»»

ســـوے زړگـــے يـــې چـــې لـــوگے كـــوي
هغــــه مـــــين تــــل اســـويلے كـــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاگـــان څـــه كـــوې
تـــا ســـره منـــډه بـــه ځلمےكـــوي

«««»»»»

پــوے د ژونـد نـۀ پـه بېگـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تــر دې چــې كــم وبــېش اوس د اويــا شــوم

د ځــوانۍ ارمــان ســلگۍ وهــي پــه زړۀ كښــې
د ځـــوانۍ ارمـــان كومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوڅـول د پـردو زوړونـو اسـان کـار دے
د زخمـي زوړونـو ملهـم پټـې مشـکل دي

راشـه دا کارونـه زده کـړه چې سـړے شـې
سـړيتوب د غوڅـو زړونـو رغـؤل دي

واړه کال 1969م

«««««»»»»

بيلـوي سـره دوه ورونـه پـه بېګـا يـا پـه سـبا کښـې
عجيبـه غونـدې منظـر دے پـه نقشـه د پښـتونخوا کښـې

دېوال هسـک دے تـرې ديـدن تـه دغـړې هسـکول ګـران دي
پـه ارمـان بـه يـؤ بـل ګـورو د سـپوږمۍ ښـکلې رڼـا کښـې

«««««»»»»

تـه پرونـې قيصـه هـم مـه ماتـه کـوه
خـو ځـار دې شـم وعـده هـم مـه مـاتوه

دې تـا پـه يـوه مسـکاماتيږي ګلـه
ښـکليه زمـا توبـه هـم مـۀ مـاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مینځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې تره خفه د ے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
څومره ښکلې دې د سترګو دا باڼه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـترګې هـــر خـــوا اړوم د چـــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدایـــه
چـــې زمـــا نـــه څـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــنا دا څـــه عجـــب ســـړے یمـــه زهٔ
شـــومه جـــوت پـــه عاشـــقانو کښـــې زهٔ

بیمـــار دې زهٔ یمـــه خـــو تـــا غـــواړم
د هســـپتال پـــه بیمـــارانو کښـــې زهٔ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

لیډرانو ته

مـــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــهٔ راکـــوئ
زمـــونږ دا خپلـــه غریبـــي ښـــهٔ ده

خـــو مـــونږ لـــه کـــاره پـــه جلســـو مـــهٔ باســـئ
زمـــونږ دا خپلـــه مـــزدوري ښـــهٔ ده

واڼه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هــو،، او ،،نــا،، وي د سـړي
هـــم بېګـــا هـــم یــــې سـبا وي د ســـړي

تــش پــه ږیــره پــه بربتونـو هـم کـار نـهٔ شـي
چـــــې خویونـــــه زنانـــــه وي د ســــړي
واښه 1969م

«««««»»»»

یــــؤ تربــــور مــــې پــــه ،،تورمانـــدې،، دا خبــــره وکــــړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـهٔ وے

مـــا ورتــــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــهٔ یـــو
وې یـې چـې کـوردې مرګـي ړنـګ کـړے چـې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

«««««»»»»

څکــه نــه کســـي زمـــا د ســـترګو کســـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـی

زمـــا کســـي دې نـــهٔ کســـي د چــــا کســـي
کــه مــې کســـي د اشـــنا د ســـترګو کســـي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم
«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې دې پــه زړهٔ بانــدې داغونــه راکــړل
بيـــا دې رټلـــي څوابونـــه راکـــړل

غلــے ســړے يــم پــه خلــه نــهٔ وايمــه
ګنــې تــا څــومره تکليفونــه راکــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشـــق مـــې رښـــتونے د ے دعـــوىٰ کومـــه
کـــه ســـربدل د يـــؤ ديـــدار غـــواړي

خـــو دا قيصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چـــې د خـــان لـــور ده مـــوټر کـــار غـــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــه شـــان نـــهٔ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه اونـــهٔ وائـــي ګـــوره

د ترلـــي مـــې د کمځـــو ســـره ســـم نـــهٔ دي
ســـتا دا ښـــکته للېـــدلي برېـــت تربـــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې نـــهٔ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــهٔ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدا ايـــږګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بيـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــيڅ يـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــهٔ کـــوي
مســـتړ بهتـــو دکرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې اميـــد يـــې نشـــته
ځکـــه مجيـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سياســـت پـــه عاشـــقۍ کښـــې هـــم شـــروع شـــو
مســـاوي تقســـيم د ښـــکليو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بيـــا هـــم؛
يـــؤ نـــيم کـــس د ټولـــو ښـــکليو جـــاګير دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځــې مــې تــل پــه زړۀ کښــې څــه غــوارې
هــن اشــنا در واخلــه زړۀ کــه زړۀ غــوارې

دا بــه لــه مــا هېڅکلــه پــوره نــۀ شــي
تــۀ تنکــي زلمــي پــه وينــو ســره غــوارې

«««««»»»»

پـلار تـه دې وايـه چـې انکـار اونکـړي
پښــتون زلمـــے يمـــه زۀ مـــړي کـــؤم

خـو زۀ هغـه پښـتون هـم نـۀ يمـه چـې؛
پـه سـرو منګلـو پـه تـا پـړي کـوم

«««««»»»»

چـې پښـتونخوا پـه وينـو رنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل
کوڅـه کوڅـه کښـې مېلـه ړنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل

مـــا وې دځـــان ســـره بـــه ټولـــه پښـــتونخوا ژړوم
خـو دقلـم څوکـه مـې زنـګ شـوه مـا څـه اونـۀ ليکـل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنیـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا یـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانړه کال 1969م

««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــځه د کـــار خلـــق دي
د ښـــځه کـــردار د ښـــځه ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
,,دا شـــاعران هـــم ښـــځه وزګـــار خلـــق دي،،

««««»»»»

مـــدام د ننـــګ او دغېـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خپـــر دے هرڅـــه هرڅـــه وائـــې
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بــر ښــۀ مــې پېژنــې شــرطونه مــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانړه کال 1969م

«««« »»»»

ښـکلیه سـبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره ژنکـــدن ژاړي

وانړه کال 1969م

«««« »»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د ښـــو دلبـــره
ابلـې پښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے یمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه ړنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غیرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غېړي په شرمونو

د ترلې مې حیاداري کمځۍ ښې دي
که تربور مې څو نازیږي په برېتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنیا په هر یوۀ ښکلي څیز مین یم
زۀ په حُسن مین یم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما یار دے
زۀ په وارو مین یمه په یوۀ نۀ

«««««»»»»

ترینه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاریخ ویاړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غریبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت ټېټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېټـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې ببګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وابـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بـس کښـې چـې مړ شي پنجابے نو ورکړې لـس لکـه تـه
ځکـه چـې دا دے پنجـابے او پنجـابي هـم قیمتـي دے

چـې پـرې زاړه کوټـه راپرېـوځي او پښـتون مـړ شـي
نـو پنځـه لکـه دي ډېـرې پښـتون کـم قیمتـي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــې پښــتنه بــې پــردې
جـامې یـې هـم وي دا سـې سـپکې غونـدې

چاتــه بــه ښــکلې لکــه حــوره ښــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شیشــکې* غونــدې

*شیشکه مسید و کښې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســـــي یـــــؤ نـــــیم بختـــــور تـــــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــرد ے زۀ خــوبچ یــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـیږي پیښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائيکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشــــلې ځـــووني زيـــړه پګـــړۍ دې پـــه ســـر
داســــې کشـــيږی لکــــه وليـــږ دې چـــې
پـــه دوا کـــي جينـــګ د منـــي زيـــړې ګېــډۍ

«««««»»»»

زۀ تــا پــه خــوب کښــې تــۀ مــاخوب کښــې وينــې
چـې زۀ ځـان خـوب کښـې تـۀ ځـان خـوب کښـې وينـې
راشـــــه بـــــدل کـــــړو چـــــې خوبونـــــه ســـــره

«««««»»»»

دا بيـــر ســـر ځيـــرې ګرېـــوان يـــې ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشــنا مــې وېــل چــې دهشــت ګــرد ليــده شــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې زۀ او تـــۀ یـــؤ ځـــا ے شـــو ســـره
نـــو خیـــال کـــوه چـــې بـــد باطنـــه رقیـــب
پـــام کـــوه ســـرجیکل ســـټرایـیک اونـــۀ کـــړي

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وئیـــل چـــې دومـــره ښـــکلے یـــې تـــۀ
چـــې ســـتا پـــه شـــان بـــه پـــه جهـــان کښـــې نـــۀ وي
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې چاپلوســـي مـــۀ کـــوه

«««««»»»»

ختم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library